بەڕێوبەرایەتی گشتی

راگەیاندن و پەیوەندییەگشتییەکان

پەیڕەوی ناوخۆی پەرلەمانی کوردستان

2018

بەناوی خودای بەخشندەو میهرەبان

بەناوی گەلەوە

پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق

مێژووی دەرچوون: 17 /7 /2018

بە پشت بەستن بە حوکمی برگەی (8) لە ماددەی (56)ی یاسای هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستان، ژمارە (1)ی ساڵی 1992ی هەموارکراو و بڕیاری ژمارە (10)ی ساڵی 2014، پەرلەمانی کوردستان لە دانیشتنی ئاسایی ژمارە (8)ی رۆژی 2018/7/17، ئەم (پەیرەوی ناوخۆ)یەی پەسندکرد:

پەیڕەوی ناوخۆی پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق

ماددەی (1):

بەشـــی یەکەم

پێناســـەکان

ئەم زاراوانەی خوارەوە، ماناکانیان لە بەرامبەریاندا نووسراوە:

هەرێم: هەرێمی کوردستان ـ عێراق

پەرلەمان: پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق

سەرۆك: سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق

دەستەی سەرۆکایەتی: دەستەی سەرۆکایەتی پەرلەمان

ئەندام: ئەندامی پەرلەمان

دانیشتن: کۆی گشتی ئەو کۆبوونەوانەیە، کە لە رۆژێکدا دەبەسترێن.

خولی پەرلەمان: ماوەی ویلایەتی پەرلەمان

پەیڕەو: پەیڕەوی ناوخۆی پەرلەمان

سەرۆك وەزیران: سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان ـ عێراق.

ئەندامانی ئەنجومەنی وەزیران: جێگری سەرۆك وەزیران و وەزیرەکان دەگرێتەوە.

پرۆژە یاسا و بڕیار: پرۆژەی ئەو یاسا و بڕیارانەیە، کە لە لایەن (10) دە ئەندام پەرلەمان، یان دەسەڵاتی جێبەجێکردن، یان دەسەڵاتی دادوەریی، بە مەبەستی دەرچواندن، ئاڕاستەی پەرلەمان دەکرێن.

بەشی دووەم

پێکهاتە و دانیشتنەکانی پەرلەمان

ماددەی (2):

یەکەم: پەرلەمان لە هەرێمدا، باڵاترین دەسەڵاتی یاسادانان و چاودێریکردنە، مەرجەعی سیاسی و یاساییە و ئەو دەسەڵاتانە پیادە دەکات، کە لەم پەیڕەوە و لە یاسا کارپێکراوە پەیوەندیدارەکاندا ئاماژەیان پێدراوە.

دووەم: پەرلەمان، لە ژمارەیەك ئەندام پێکدێت، بەو پێیەی، کە لە یاسای هەڵبژاردنی پەرلەمانی کورستاندا ژمارە (1)ی ساڵی 1992ی هەموارکراو هاتووە و بەپێی یاسای هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستان هەڵدەبژێررێن و نوێنەرایەتی سەرجەم پێکهاتەکانی گەلی کوردستان ـ عێراق دەکەن.

ماددەی (3):

پەرلەمان، دانیشتنی یەکەمی خۆی، لەسەر بانگهێشتی سەرۆکی هەرێم، لە ماوەی (10) دە رۆژدا، لە رێکەوتی پەسەندکردنی ئەنجامە کۆتاییەکانی هەڵبژاردن دەبەستێت. لەکاتی ئاراستەنەکردنی بانگهێشتنامەکەدا، پەرلەمان بەشێوەیەکی ئاسایی لە کاتژمێر (12)ی نیوەڕۆی رۆژی دوای ماوەی ئاماژەپێدراو، کۆدەبێتەوە.

ماددەی (4):

دانیشتن، لە هەولێر دەبێت. دەکرێت لەسەر داوای سەرۆك، یان دەستەی سەرۆکایەتی، یان (10) دە ئەندام و بە رەزامەندیی پەرلەمان، لە هەر شوێنێکی تر بێت، بە پێی پێویست.

ماددەی (5):

یەکەم: دانیشتن، بە ئامادەبوونی زۆرینەی رەهای ئەندامانی یاسایی دەبێت، یاسا و بڕیارەکان، بە زۆرینەی سادە پەسەند دەکرێن، جگە لەو یاسا و بڕیارانەی، کە پێویستیان بە زۆرینەی تایبەت هەیە، لەکاتی یەکسانبوونی دەنگەکاندا، ئەو لایەنەی دەنگی سەرۆکی لەگەڵدایە، بەزۆرینە هەژمار دەکرێت.

دووەم: ئەگەر رێژەی یاسایی تەواو نەبوو، سەرۆك کردنەوەی دانیشتنەکە، بۆ ماوەیەك دوادەخات، ئەگەر رێژەکە هەر دەستەبەر نەبوو، دانیشتنەکە، بۆ کاتێکی تر، دوادەخرێت.

سێیەم: ئامادەبوونی رێژەی یاسایی، بۆ دروستی دەنگدان مەرجە، بەڵام کار ناکاتە سەر بەردەوامیی کۆبوونەوەکە.

ماددەی (6):

خولی پەرلەمان، (4) چوار ساڵە، لە یەکەم دانیشتنەوە دەستپێدەکات و بە کۆتاییهاتنی دوایین دانیشتنی، لە ساڵی چوارەمدا، کۆتایی دێت.

ماددەی (7):

یەکەم: پەرلەمان، لە ساڵێکدا دوو وەرزی گرێدانی هەیە:

یەکەمیان، لە سەرەتای مانگی ئادارەوە، دەستپێدەکات، تا کۆتایی مانگی حوزەیران و بە (خولی بەهارە) ناو دەبرێت.

دووەمیان، لە سەرەتای ئەیلولدا دەستپێدەکات، تا کۆتایی کانوونی یەکەم و بە (خولی پاییزە) ناودەبرێت.

دووەم: لە نێوان دوو وەرزی یاساداناندا، پەرلەمانتاران و لیژنەکان، لە جێبەجێکردنی ئەرکەکانیاندا، بەردەوام دەبن.

سێیەم: ئەو وەرزەی گفتوگۆی پرۆژە بودجەی هەرێمی تێدادەکرێت، تا پەسەندکردنی بودجە بەردەوام دەبێت.

چوارەم: پەرلەمان، دەتوانێت لەسەر داوای سەرۆك، یان سەرۆکی هەرێم، یان سەرۆك وەزیران، یان (25) بیست و پێنج ئەندام، بە دەنگی زۆرینەی رەهای ئەندامەکانی، ماوەی گرێدانی هەریەك لە دوو وەرزەکە، بۆ ماوەیەك لە (30) سی رۆژ زیاتر نەبێت، درێژبکاتەوە، ئەویش بۆ تەواوکردنی ئەو ئەرکانەی، کە پێویست بووە وەرزەکەیان بۆ درێژ بکرێتەوە.

ماددەی (8):

یەکەم: سەرۆك یان لانی کەم (3/1)، سێ یەکی ژمارەی ئەندامان، دەتوانن، بانگهێشتی دانیشتنی نائاسایی بکەن، دانیشتنەکە، تەنیا بۆ تێڕوانینی ئەو بابەتانە دەبێت کە لە بانگهێشتەکەدا، دیاریکراون.

دووەم: سەرۆك، لەکاتی پێویستدا، لەسەر داوای سەرۆکی هەرێم، یان سەرۆك وەزیران، بانگهێشتی دانیشتنێکی نائاسایی دەکات.

ماددەی (9):

یەکەم: دانیشتنەکانی پەرلەمان، بە ئاشکرا دەبن.

دووەم: دەکرێت، دانیشتنەکانی پەرلەمان، لەسەر داوای سەرۆك، یان (4/1) چواریەکی ئەندامان و بە ڕەزامەندیی پەرلەمان، نهێنی بن.

سێیەم: لەکاتی پێویستدا دەکرێت، دانیشتنەکانی پەرلەمان، لەسەر داوای سەرۆکی هەرێم، یان سەرۆك وەزیران، بەڕەزامەندیی پەرلەمان، نهێنی بن.

بەشی سێیەم

هەڵبژاردنی دەستەی سەرۆکایەتی

ماددەی (10):

دەستەی سەرۆکایەتی لە سەرۆك و جێگری یەکەم و جێگری دووەم پێکدێت.

ماددەی (11):

یەکەم: پەرلەمان، دانیشتنی یەکەمی خۆی، کە لە ماددەی (3) سێی ئەم پەیڕەوە ئاماژەی پێدراوە، بە سەرۆکایەتی بەتەمەنترین کاندیدی دەرچووی ئامادەبوو، دەبەسترێت.

دووەم: بەتەمەنترین کاندیدی دەرچووی ئامادەبوو، لەلایەن سەرۆکی دیوانی سەرۆکایەتی پەرلەمانەوە، بانگهێشت دەکرێت دەبێتە سەرۆکی یەکەم دانیشتن، ئەرکی تەنیا بریتی دەبێت لە بەڕێوەبردنی دانیشتنی یەکەم و ئەنجامدانی هەڵبژاردنی دەستەی سەرۆکایەتی.

ماددەی (12):

یەکەم: سەرۆکی یەکەم دانیشتن، لە بەردەم پەرلەماندا، سوێندی یاسایی، دەخوات.

دووەم: کاندیدە هەڵبژێرراوەکان، لەبەردەم پەرلەماندا، سوێندی یاسایی، دەخۆن.

سێیەم: (سوێندخواردن)ی یاسایی سەرۆکی یەکەم دانیشتن و کاندیدە هەڵبژێرراوەکان، بەم شێوەیە دەبێت:

(بەخودای گەورە سوێند دەخۆم، کە بەرژەوەندیی گەلی کوردستان و یەکێتی خاك و گەل و شکۆ و ماف و ئازادییەکانی هاوڵاتیان و سامانی گشتیی بپارێزم و ئەرکی ئەندامێتی بەڕاستیی و دڵسۆزییەوە جێبەجێبکەم).

چوارەم: هەر کاندیدێکی هەڵبژێرراو، بە ناوەڕۆکی ئەو سوێندە یاساییەی، لەم ماددەیە هاتووە، پابەند نەبوو، دەبێت سوێندەکە، دووبارە بکاتەوە.

ماددەی (13):

یەکەم: لە رێکەوتی (سوێندخواردن)ی یاساییەوە، کاندیدی هەڵبژێرراو، دەبێتە ئەندام و بە دەستبەکار هەژمار دەکرێت و گشت مافێکی ئەندامێتی دەبێت و هەموو ئەرکەکانی ئەندامێتی دەکەوێتە ئەستۆ.

دووەم: ئەگەر کاندیدی هەڵبژێردراو، بەبێ پاساوی رەوا، لە دانیشتنی یەکەمەوە، بۆ ماوەی (30) سی رۆژ (سوێندخواردن)ەکە ئەنجامنەدا، مافی سوێندخواردنی یاسایی نامێنێت.

ماددەی (14):

پەرلەمان، بە زۆرینەی رەهای ژمارەی ئەندامان و بە دەنگدانی نهێنی و راستەوخۆ، دەستەی سەرۆکایەتی، بەپێی ئەم رێکارانە هەڵدەبژێرێت:

یەکەم: سەرۆکی یەکەم دانیشتن، دەرگای خۆپاڵاوتن، بۆ پۆستەکانی دەستەی سەرۆکایەتی، دەکاتەوە.

دووەم: داوا لە پاڵێوراوان دەكات، كە خۆپاڵاوتنیان رابگەیەنن و دواتر دەرگای خۆپاڵاوتن دادەخات و پرۆسەی هەڵبژاردن دەستپێدەكات.

سێیەم: بە پێی پیتەكانی (ئەلفبێ)ی كوردی، داوا لە ئەندامان دەكات، بۆ پۆستەكانی دەستەی سەرۆكایەتی، بەجیا دەنگ بە پاڵێوراوەكان بدەن.

چوارەم: ئەندام، ناوی پاڵێوراوی خوازیاری خۆی، بۆ هەریەك لە پۆستەكان، لەسەر پسووڵەیەكی تایبەت بەو هەڵبژاردنە دەنووسێت و بەدەستی خۆی دەیخاتە ناو سندوقی تایبەت بەو پۆستە.

پێنجەم: سەرۆكی یەكەم دانیشتن كۆتاییهاتنی پرۆسەی دەنگدان ڕادەگەیەنێت و داوا لە دوولاوترین ئەندام دەكات، بۆ جیاكردنەوەی دەنگەكان، بە سەرپەرشتی خۆی.

شەشەم: ئەگەر ژمارەی دەنگەكانی دوو ڕكابەر، یان زیاتر، بۆ هەریەك لە پۆستەكان یەكسان بوون، پرۆسەی دەنگدان دووبارە دەكرێتەوە، ئەگەر دیسان ژمارەی دەنگەكان یەكسان بوون، بە تیروپشك پۆستەكە، بۆ یەكێك لە پاڵێوراوەكان، یەكلا دەكرێتەوە.

حەوتەم: ئەگەر، بۆ هەریەك لە پۆستەكان، تەنیا یەك پاڵێوراوی بێ ركابەر هەبوو، سەرۆكی یەكەم دانیشتن، ڕاستەوخۆ بە ناولێنان، پاڵێوراوەكە، بۆ پۆستەكە بە سەركەوتوو، رادەگەیەنێت.

هەشتەم: سەرۆكی یەكەم دانیشتن، ئەنجامی دەنگدان، بۆ ئەندامان ئاشكرادەكات و داوا لە دەستەی سەرۆكایەتی هەڵبژێرراو دەكات، بچنە جێگەی تەرخانكراوی خۆیان.

ماددەی (15):

ئەندامی دەستەی سەرۆكایەتی، لە یەكێك لەم بارانەدا پۆستەكەی لەدەستدەدات:

یەكەم: دەست لەكاركێشانەوە، بە ڕەزامەندیی زۆرینەی ئامادەبوانی ئەندامان.

دووەم: متمانە لێسەندنەوە لەسەر پێشنیاری (3/1)ی سێیەكی ئەندامان و بە ڕەزامەندی (3/2)ی دوو لەسەر سێی ئەندامان.

سێیەم: لەكاتی چۆڵبوونی یەكێك لە پۆستەكانی دەستەی سەرۆكایەتی، كە لە بڕگەی (یەكەم و دووەم)ی ئەم ماددەیەدا هاتووە، تا شوێنەكەی پڕ دەكرێتەوە، دەبێت لەكارەكانی بەردەوام بێت.

چوارەم: لەکاتی چۆڵبوونی پۆستی یەکێك لە ئەندامانی دەستەی سەرۆکایەتی بەهەر هۆیەك بێت، پەرلەمان لە یەکەم دانیشتنی دوای چۆڵبوونەکە، پۆستەکە، بە هەمان ڕێگای کارپێکراو لەم پەیڕەوەدا پڕدەکاتەوە.

ماددەی (16):

ئەرك و دەسەڵاتەکانی دەستەی سەرۆکایەتی

دەستەی سەرۆکایەتی، ئەم ئەرك و دەسەڵاتانەی هەیە:

یەکەم: دانان و ڕێکخستنی بەرنامەی کاری دانیشتنەکانی پەرلەمان، بەپێی حوکمەکانی ئەم پەیڕەوە.

دووەم: خوێندنەوەی کورتەی کۆنووسی دانیشتنی پێشووتری پەرلەمان و پەسەندکردنی.

سێیەم: دانانی ڕێسای تایبەت بە ڕێکخستنی کۆنووسەکان و واژۆکردنی کۆنووسی کۆبوونەوەکە.

چوارەم: یەکلاکردنەوەی ناکۆکی پسپۆریەتیی (تنازع الاختصاص)، لە نێوان لیژنە هەمیشەییەکانی پەرلەمان.

پێنجەم: ڕاسپاردنی لیژنەیەکی دیاریکراو، بەدراسەتکردنی بابەتێکی دیاریکراو.

شەشەم: بڕیاردانی پەیکەری ڕێکخستنی پەرلەمان و هەموارکردنی و دارشتنەوەی سیاسەتی دارایی و کارگێڕیی پەرلەمان.

حەوتەم: لەگەڵ دیوانی پەرلەمان و لیژنە پەیوەندیدارەکاندا، بودجەیی ساڵانە و ژمێرەی کۆتایی پەرلەمان، ڕێکدەخات و بۆ پەرلەمان دەیخاتەڕوو، بە مەبەستی پەسەندکردنی و سەرپەرشتیکردنی و جێبەجێکردنی.

هەشتەم: ڕەزامەندیی دەربڕین بە دامەزراندن و خانەنشینکردنی کارمەندانی پەرلەمان و ڕاوێژکار و بەرێوەبەرە گشتیەکان لە چوارچێوەی ڕێکار و مەرجی یاساییدا.

نۆیەم: ڕێکخستنی پەیوەندییەکانی پەرلەمان لەگەڵ سەرجەم دامەزراوەکان و هەموو ئەو ناوەندانەی دەچنە چوارچێوەی کاری هاوبەشی پەرلەمانیی، لە ناوخۆ و دەرەوەی هەرێم.

دەیەم: دەرکردنی بەیاننامە و دەربڕینی هەڵوێست، لەسەر بابەت و ڕووداو و پێشهاتەکان.

یازدەم: سەرپەرشتیکردنی کاروباری کارگێڕیی و دارایی سەرجەم نوسینگەکانی پەرلەمان.

دوازدەم: هەر ئەرك و دەسەلاّتیكی تر كە لەم پەیڕەوەدا پێیان سپێردراوە.

ماددەی (17):

دەستەی سەرۆكایەتی، كۆبوونەوەی هەفتانەی خۆی دەبێت و دەكرێت لە هەركاتێكی تر كە پێویست بێت، لەسەر داوای سەرۆك، كۆببێتەوە.

ماددەی (18):

ئەرك و دەسەلاّتەكانی سەرۆك:

یەكەم: نوێنەرایەتیكردنی پەرلەمان و قسەكردن بە ناوییەوە.

دووەم: جێبەجێكردنی یاسا و پەیڕەوی ناوخۆ و بڕیارەكانی پەرلەمان.

سێیەم: كردنەوەی خول و دانیشتنەكانی پەرلەمان، و سەرۆكایەتیكردنییان، كۆتاپێهێنان و دواخستنیان، دەست نیشانكردنی كاتی ئەنجامدانیان.

چوارەم: بەرزەفتكردنی گفتوگۆكان و پارێزگاریكردن، لە رێكارییەكان و پارێزگاریكردن، لە شكۆی پەرلەمان.

پێنجەم: گرتنەبەری رێكاری پێویست، بۆ پاراستنی ئاسایش و ئارامیی ناو پەرلەمان.

شەشەم: خستنەڕووی ئەو بابەتانەی، پێویستیان بە دەنگدان و ڕاگەیاندنی ئەنجامەكان هەیە.

حەوتەم: نوێنەرایەتیكردنی پەرلەمان، لە بۆنە و ئاهەنگە نیشتیمانییەكاندا، دەشێت جێگرەكانی، یان هەر ئەندامێكی تر، بۆ ئەوكارە ڕاسپێرێت.

هەشتەم: سەرجەم ئەو رەفتاركارییە یاسایی (التصرفات القانونية) و كارگێریی و داراییانەی، كە بە پەرلەمانەوە پەیوەستن، دەگرێتەبەر بەمەرجێك، لەگەڵ بڕگەی (شەشەم) لە ماددەی (16) شازدەی ئەم پەیڕەوەدا ناكۆك نەبێت.

نۆیەم: ناردنی بڕیار و یاسا پەسندكراوەكان لەلایەن پەرلەمانەوە بۆ سەرۆكایەتی هەرێم، بە مەبەستی دەرچواندنیان.

دەیەم: هەژماردنی ئەو یاسا و بڕیارانەی، لە ماوەی دیاریكراودا، لە لایەن سەرۆكی هەرێمەوە بەیاسا و بڕیاری دەركراو،دەرناچن.

یازدەم: واژۆکردنی سەرجەم نوسراوە فەرمییەکان، لەگەڵ دەسەلاّتی جێبەجێکردن و لایەنی تری ناوەوە و دەرەوەی هەرێم.

دوازدەم: واژۆکردنی سەرجەم ئەو نامە و نوسراوانەی، لە پەرلەمانەوە، یان لە یەکێك لە لیژنەکانیەوە دەردەچن و دەکەونە چوارچێوەی دەسەلاّتی سەرۆك.

سێزدەم: دەرچواندنی بڕیاری خانەنشینکردنی ئەندامانی پەرلەمان.

چواردەم: پیادەکردنی هەردەسەلاّتێکی تر، کە ئەم پەیڕەوە و یاسا کار پێکراوەکان پێیان بەخشیوە.

ماددەی (19):

دەسەلاّتەکانی جێگری یەکەمی سەرۆکی پەرلەمان:

یەکەم: پیادەکردنی سەرجەم دەسەلاّتەکانی سەرۆك، لەکاتی ئامادەنەبوونیدا.

دووەم: هاریکاریکردنی سەرۆك، بۆ رایکردنی ئەرکەکانی.

سێیەم: سەرپەرشتیکردن و بەدواداچوونی کاری لیژنەکان و پێشکەشکردنی ڕاپۆرت دەربارەیان، بۆ سەرۆك.

چوارەم:سەرۆکایەتیکردنی کۆبوونەوەی هاوبەشی نێوان لیژنە هەمیشەییەکان.

پێنجەم: بەشداریکردن، لەکارەکانی دەستە، وەك ئەندام تیایدا.

شەشەم: هەردەسەلاّتێکی تر کە سەرۆك پێیدەدات، یان لە یاسا کارپێکراوەکاندا هەیەتی.

ماددەی (20):

دەسەلاّتەکانی جێگری دووەمی سەرۆکی پەرلەمان:

یەکەم: خوێندنەوەی بەرنامەی کاری دانیشتن.

دووەم: سەرپەرشتیکردنی نوسینی کۆنووسی دانیشتنی پەرلەمان و بەرنامەی کاری دانیشتنەکان و چاپکردن و دابەشکردنیان بەسەر ئەندامانداز، پاش پەسەندکردنیان لە لایەن دەستەی سەرۆکایەتییەوە.

سێیەم: تۆمارکردنی ناوی ئەو ئەندامانەی دەیانەوێت بەشداری گفتوگۆ بکەن، بەپێی ڕێزبەندیی کاتی داواکارییەکانیان.

چوارەم: دڵنیابوون، لە بوونی ڕێژەی یاسایی دانیشتن و ئەنجامدانی کاری تۆمارکردنی ناوی ئامادەنەبووان، بەپاساو و بێ پاساو.

پێنجەم: چاودێریکردن و ژماردنی دەنگەکان، لەکاتی دەنگدان و دڵنیابوونەوە لە ئەنجامەکان.

شەشەم: بەدواداچوونی کاروباری ئەندامان و خستنەڕووی کێشە و داواکاری و پێشنیارەکان، بۆ دەستەی سەرۆکایەتی، بۆ بریارلێدانیان، ئەگەر خۆی نەیتوانی چارەسەریان بکات.

حەوتەم: سەرپەرشتی و چاپکردن و بەدواداچوونی ئەو یاسا و بڕیارانەی لە پەرلەمان دەنگیان لە سەر دەدرێت و بەراوردکردنیان، بەو دەقانەی دەنگیان لەسەر دراوە.

هەشتەم: سەرپەرشتی بەئەنجام گەیاندنی وەرگێرانی پرۆژە، یان پێشنیازەکە، لە کوردی بۆ عەرەبی بە پێچەوانەشەوە، بە پشتبەستن بە شارەزایان و پسپۆرانی زمان.

نۆیەم: نوسینی پەراوێزی کۆتایی، لە سەر دەقی کۆتایی پرۆژە، یان پێشنیازەکە، بۆ سەرۆك و بەدواداچوون لە گەیشتنی بۆ سەرۆکی هەرێم، لە ماوەی دیاریکراو.

دەیەم: بەشداریکردن لەکارەکانی دەستە وەکو ئەندام تیایدا.

یازدەم: هەر دەسەڵاتێکی تر کە ئەم پەیڕەوە پێی بەخشیوە.

بەشـــی چوارەم
ئەندامێتی

ماددەی (21):

دروستیی ئەندامێتی

یەکەم: مەبەست لە دروستیی ئەندامێتی، دڵنیابوونە لە باری یاسایی ئەندام، لەکاتی پێشکەشکردنی داواکاری، بۆ پاڵاوتنی، تا ڕاگەیاندنی ئەنجامەکان و بوونی بە ئەندام، بەپێی ئەو مەرجانەی کە لە ماددەی (21) بیست و یەك لە یاسای هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستان ژمارە (1)ی ساڵی 1992ی هەموارکراودا ئاماژەی پێدراوە.

دووەم: پەرلەمان، لەڕێگەی هەڵبژاردن لیژنەیەکی کاتی لەسەرەتای هەموو خولێکی هەڵبژاردن پێك دەهێنێت بۆ پێداچوونەوە بەو تانانەی پێشکەشکراون لە سەر دروستی ئەندامێتی، پێك دێت لە ژمارەیەك ئەندام کە لە (5) پێنج ئەندام کەمتر نەبێت و لە (7) حەوت ئەندام زیاتر نەبێت، بەمەرجێك لەنێوان ئەندامانی لیژنە، ئەندامانی تانە لێدەر یان تانە لێدراو لەسەر دروستی ئەندامێتی تێدانەبێت، لیژنەکە لە یەکەم دانیشتنیدا سەرۆك و بڕیاردەرێك بۆ خۆی هەڵدەبژرێت و کارەکانی بەپێی ئەو حوکمە تایبەتییانە کە بۆ لیژنەکانی پەرلەمان دانراون لەم پەیڕەوەدا بەڕێوەدەبات.

سێیەم: هەموو ئەندامێك، مافی هەیە، تانە لە ئەندامێتی هەر ئەندامێکی تر بدات، هەر پاڵێوراوێك، لە لیستی براوەدا، دەتوانێت تانە لە ئەندامێتی ئەندامی براوە لە لیستەکەی خۆی، لە پەرلەمان بدات و داوای پوچەڵکردنەوەی هەڵبژاردنی و دروستیی ئەندامێتییەکەی بکات.

چوارەم: تانەکان بەنووسین لە ماوەی وەرزی یاسادانانی یەکەمی پەرلەماندا، دوای هەڵبژاردن، پێشکەشی سەرۆك دەکرێن و ئەویش ئاڕاستەی لیژنەی پێداچوونەوە، بە دروستیی ئەندامێتی دەکات.

پێنجەم: لیژنە، وێنەیەکی تانەکە، بۆ ئەندامی تانەلێدراو دەنێرێت، بۆ ئەوەی لەو ماوەیەی بۆی دیاریی دەکەن، بەرگریکردن لە خۆی پێشکەش بکات، هاوکات دەتوانێت ئەو بەڵگانە ببینێت کە لە سەری پێشکەشکراون.

شەشەم: لیژنەکە پێداچوونەوە بە داوای تانەلێدان دەکات و دەتوانێت هەموو کۆنووس و بەڵگەکانی پەیوەست بە هەڵبژاردنی ئەندامی تانەلێدراو ببینێت و بانگهێشتی گەواهیدەر (شاهد) و کەسی شارەزا بۆ گەیشتن بەڕاستی بکات، هەروەها راپۆرتەکەیی لەماوەیەك لە (30) سی رۆژ زیاتر نەبێت لە رۆژی ناردنی داواکە پێشکەش دەکات، دواتر پەرلەمان دروستیی ئەندامێتی بە زۆرینەی (3/2)ی دوو لەسەر سێی دەنگی ئامادەبوان، یەکلا دەکاتەوە.

حەوتەم: لەکاتێکدا کە تانەکە جدیی نەبوو، یان زانیاریی نادروستی لە خۆگرتبوو، بە ئامانجی لەکەدارکردنی، لیژنە راپۆرتێك بە سەرۆك دەدات، ئەویش دەتوانێت بە دادگای لێکۆڵینەوەی تایبەتی بدات، بۆ گرتنەبەری رێوشوێنی یاسایی بەرامبەر تانەلێدەر، هەروەها بۆ تانەلێدراو هەیە خۆی راستەوخۆ، ئەم رێوشوێنە بگرێتەبەر.

ماددەی (22):

ئەرکەکانی ئەندام:

یەکەم: ئەندام، بە ئامادەبوون لە دانیشتنەکانی پەرلەمان پابەند دەبێت، ئەگەر بەبێ هۆیەکی رەوا ئامادەی دانیشتنەکان نەبوو، سەرۆك بە نووسین سەرنجی رادەکێشێت، ئەگەر ئامادەنەبوون دووبارە بووەوە 5٪ لەسەدا پێنجی موچەکەی لە هەردانیشتنێك، کە ئامادەی نەبێت دەبرێت، ئەگەر ئامادەنەبوون، لە (3) سێ دانیشتنی یەك لە دوای یەکدا، یان (5) پێنج دانیشتنی پچڕ پچڕ بێت، لەماوەی یەك وەرزی یاسادانانداا، ئەگەر ئامادەنەبوونی دوای ئەم دووبارە بووەوە ئەوا سەرۆك دەتوانێت بابەتەکە بخاتە بەردەمی پەرلەمان و پەرلەمانیش دەتوانێت بە زۆرینەی دەنگی رەهای ئەندامەکانی بە لەدەستدانی ئەندامێتی لەقەڵەمی بدات.

دووەم: ئامادەنەبوونی ئەندام لە دانیشتنەکانی پەرلەمان، وکۆبوونەوەی لیژنەکان بەهۆی راسپاردنی بە ئەرکێکی پەرلەمان بە ئامادەنەبوو هەژمار ناکرێت و بە (بەشداکراو) هەژماردەکرێت.

سێیەم: لە بەرواری ئەنجامدانی (سوێندخواردن)ی یاساییەوە، ئەندام بەدەست لەکارکێشاوە لە کارەکەی پێشوویدا، دادەنرێت. پێویستە پەیوەندی لەو کارە بپچڕێنێت و بە خۆ تەرخانکردنی تەواو، بۆ کاری پەرلەمان، پابەندبێت.

چوارەم: نابێت ئەندام لە ماوەی خولی هەڵبژاردن گرێبەست لەگەڵ پەرلەمان یان حکومەت بۆ خۆی یان لە ڕێگای کەسانی دیکە ئەنجام بدات، هەروەها نابێت سیفەتی ئەندامێتی خۆی بقۆزێتەوە (أستغلال) یان بەکاربهێنێت یان ڕێگە بدات، سیفەتی نوێنەرایەتییەکەی بۆ کارێکی بازرگانیی یان دارایی بەکاربهێنرێت.

پێنجەم: پیادەکردنی ئەرك و کاری حزبی، یان سەندیکایی و ڕێکخراوەکانی کۆمەڵگەی مەدەنی بەپیادەکردنی کاری وەزیفی، یان پیشەیی هەژمارناکرێن.

شەشەم: نابێت ئەندام، دەست لە کارەکانی هەریەك لە دەسەڵاتەکانی دادوەری و جێبەجێکردن وەربدات، تەنها لە چوارچێوەی پسپۆرییەتی یاسادانان و چاودێری نەبێت.

حەوتەم: نابێت ئەندام کۆکردنەوە بکات لە نێوان ئەندامێتی لە پەرلەمان و ئەندامێتی ئەنجومەنێکی دی، لە ئەنجومەنە هەڵبژێردراوەکاندا، پێویستە لە سەر ئەندام لە ماوەی (8) هەشت ڕۆژدا لە ڕێکەوتی ڕاگەیاندنی ئەنجامەکانی هەڵبژاردن یەکێك لەو دوو ئەنجومەنە هەڵبژێرێت، بەپێچەوانەوە وا هەژماردەکرێت کە ئەندامێتی لە پەرلەمان هەڵبژاردووە.

هەشتەم: هەرکاتێك، ئەندام پۆستێکی وەزاری وەرگرت، بەدەستکێشاوە لە ئەندامێتی پەرلەمان هەژماردەکرێت.

ماددەی (23):

مافەکانی ئەندام:

یەکەم: لەکاتی کۆتاییهاتنی ئەندامێتی، ئەگەر مەرجێك لە مەرجەکانی لەدەست نەدابوو، ئەندام بۆی هەیە بگەڕێتەوە بۆ وەزیفە و سەرپشکە لەوەی مووچەی خانەنشین، یان مووچکەی تری وەربگرێت و ئەندامانی خولەکانی پێشووتری پەرلەمان دەتوانن لەم مافە سوودمەندبن.

دووەم: ماوەی ئەندامێتیەکەی، بۆ مەبەستی سەرموچە و پلە بەرزکردنەوە (ترقیة) و خانەنشینی هەژماردەکرێت.

سێیەم: ئەندام، دەتوانێت مۆڵەتی نەخۆشیی، بەپێی ڕێکارەکان وەربگرێت.

چوارەم: سەرۆك، دەتوانێت مۆڵەتێکی ئاسایی بدات بە ئەندام، ئەگەر بارودۆخەکەی پێویستی کرد، بۆ ماوەیەك، کە لە (15) پازدە ڕۆژ تێپەرنەکات، بەسەریەکەوە، یان پچڕپچڕ، لە ماوەی هەر وەرزێك، لە وەرزەکانی یاساداناندا.

پێنجەم: هەریەك لە دەستەی سەرۆکایەتی و ئەندامان، مووچە و دەرماڵەی مانگانە وەردەگرن، کە بە یاسا ڕێکدەخرێن.

شەشەم: ئەگەر ئەندامێك، لەکاتی یان لە ئاکامی راژەی لە پەرلەمان یان بەهۆیەوە کۆچی دوایی کرد، ئەوا بەپێی یاسا کارپێکراوەکان، موچەیەکی خانەنشینی، بۆ میراتگرانی تەرخان دەکرێت.

حەوتەم: کاتێك فراکسیۆن، یان ئەندام لەبەر هەڵوێستێك، بایکۆتی دانیشتنی پەرلەمان دەکەن، لەناو هۆڵی پەرلەمان بە ئامادەنەبوو هەژمار ناکرێت.

هەشتەم: ئەندام دەتوانێت لە ڕێگەی فراکسیۆن و لیژنەکانیەوە، ئاگاداری سەرجەم کاروبارە ناوخۆییەکانی لیژنەکانی پەرلەمان و دانیشتنەکانی پەرلەمان بکات.

ماددەی (24):

پارێزبەندی پەرلەمانیی (الحصانة البرلمانية):

یەکەم: ئەندام، ئازادی ئاخاوتن و رادەربرینی تەواوی هەیە لەکاتی ئەنجامدانی کاری پەرلەمانیدا، بە شێوەیەك ڕەچاوی ڕێزگرتن لە دامەزراوە دەستورییەکانی هەرێم لە چوارچێوەی یاسا کارپێکراوەکان بکات.

دووەم: نابێت ئەندام ڕاوەدوو (ملاحقە) بنرێت یان لێکۆڵینەوەی لەگەڵدا بکرێت یان ماڵ و نوسینگەکەی پشکنینی بۆ بکرێت یان دەستگیر بکرێت بەبێ مۆڵەتی پێش وەختەی پەرلەمان تەنیا لەو حاڵەتە نەبێت کە تاوانێکی بینراوی ئەنجام دابێت.

سێیەم: بڕیاری هەڵگرتنی پارێزبەندیی، پێویستی بە دەنگی زۆرینەی ئامادەبووانی پەرلەمانەو لەدەرەوەی وەرزەکانی یاسادانانیش، دەستەی سەرۆکایەتی بڕیار، لەسەر هەڵگرتنی پارێزبەندی دەدات.

چوارەم: بڕیاری هەڵگرتنی پارێزبەندی، تەنیا بۆ ئەو کردە تاوانییەیە، کە لە داواکەی دادوەری هاتووە، لەسەر کردەکانی تری، ئەندام جێبەجێ نابێت.

پێنجەم: ئەگەر ئەندام تاوانێکی لەجۆری جینایەت لەناو حەرەمی پەرلەمان ئەنجامدا، لەسەر سەرۆك پێویستە کە فەرمان بکات بەدەستگیرکردن و دەستبەسەرکردنی لە شوێنێکی دیاریکراو، پاشان رادەستی دەسەڵاتی

دادوەری بکات، بەڵام ئەگەر تاوانەکە، لە جۆری کەتن (جنحة) بوو، سەرۆك دەتوانێت دەسەڵاتی دادوەری ئاگاداربکاتەوە بۆ گرتنەبەری ڕێوشوێنی یاسایی پێویست بەرامبەری.

شەشەم: ئەو ئەندامەی پارێزبەندیی لەسەر هەڵگیراوە و ڕانەگیراوە (توقیف)، لە یەکێك لە گرتووخانەکان دەتوانێت بەشداری دانیشتنەکانی پەرلەمان و کۆبوونەوەی لیژنەکان، بکات و بەشداریش بێت لەگفتوگۆکردن و دەنگداندا.

حەوتەم: ئەندام، لە ڕۆژی (سوێندخواردن)ی یاساییەوە پارێزبەندی پەرلەمانی دەبێت و ناتوانێت بەبێ مۆڵەتی پەرلەمان تەنازولی لێ بکات.

هەشتەم: ئەگەر پەرلەمان، داوای هەڵگرتنی پارێزبەندی ڕەتکردەوە، بەبێ پێشکەشکردنی بەڵگەی نوێ لە سەر هەمان بابەت، داواکاری نوێ پێشکەش ناکرێتەوە.

ماددەی (25):

نەمانی ئەندامێتی:

یەکەم: کۆتاییهاتنی ئەندامێتی

لە یەکێك لەم حاڵەتانەدا دەبێت:

1- کۆتایی هاتنی خولی پەرلەمان، یان هەڵوەشانەوەی.

2- مردنی ئەندام.

3- ئەندام، توانای ڕاپەڕاندنی کاری پەرلەمانی نەبێت، کە بەپێی ڕاپۆرتی لیژنەی پزیشکیی تایبەتمەند سەلمێنرابێت.

دووەم: دەست لەکارکێشانەوە:

1- ئەندام، دەتوانێت، بێ مەرج، بەداوایەکی نووسراو دەست لەکارکێشانەوەی لە پەرلەمان پێشکەشی سەرۆك بکات.

2ـ دەبێت سەرۆك لە نزیکترین دانیشتنی پەرلەماندا، داواکارییەکە بخاتە بەرنامەی کارەوە، بۆ ئەوەی لە هەموو بارێکدا لەماوەی (30) سی رۆژدا، دەست لەکارکێشانەوەکە، بە دەنگی زۆرینەی ئامادەبووان یەکلا بکرێتەوە.

3ـ ئەندامی داواکار، دەتوانێت لە داواکەی پاشگەزببێتەوە، لە رێگەی پێشکەشکردنی داوایەکی نووسراو بۆ سەرۆك پێش دەنگدان لەسەر دەست لەکارکێشانەوەکەی.

سێیەم: لەدەستدانی ئەندامێتی (سقوط العضوية)

ئەندام، لەم حاڵەتانەدا ئەندامێتی، لەدەستدەدات:

1ـ لەدەستدانی شیاویەتی یاسایی.

2ـ یەکێك لەمەرجەکانی ئەندامێتی، کە لەیاسای هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستان ژمارە (1)ی ساڵی 1992ی هەمواکراودا هاتووە، لەدەستبدات.

3ـ حوکمدران بە هۆی ئەنجامدانی تاوانێکی ئەنقەست، یان کەتنێکی ئابڕووبەر.

4ـ ئامادەنەبوونی ئەندام، لە دانیشتنەکانی پەرلەمان، بەپێی برگەی (یەکەم) لە ماددەی (22)ی ئەم پەیڕەوە.

ماددەی (26):

دەنگدان لەسەر لەدەستدانی ئەندامێتی بەشێوەی نهێنی دەبێت.

ماددەی (27):

ئەگەر، کورسیەکیی پەرلەمان، بەتاڵ مایەوە، ئەوا بەپێی یاسا کارپێکراوەکان، کاندیدێکی تری هەمان لیست، جێگەی دەگرێتەوە.

بەشی پێنجەم

لیژنە هەمیشەیی و تایبەتییەکان

یەکەم: لیژنە هەمیشەییەکانی پەرلەمان

ماددەی (28):

یەکەم: لیژنە هەمیشەییەکان، لە ماوەی (25) بیست و پێنج ڕۆژدا، لە ڕێکەوتی کۆتایی هاتنی یەکەم دانیشتنی پەرلەمان، بەدەنگی زۆرینەی ئامادەبوانی پەرلەمان، هەڵدەبژێردرێن.

دووەم: لیژنە هەمیشەییەکان، لە ژمارەیەك ئەندام پێکدێن کە نابێت لە (5) پێنج ئەندام کەمترو لە (11) یازدە ئەندام زیاتر بن، کە نوێنەرایەتی فراکسیۆنەکانی ناو پەرلەمان دەکەن بەپێی ڕێژەی نوێنەرایەتیان لە پەرلەمان.

سێیەم: هەر لیژنەیەکی پەرلەمان، لەسەر بانگهێشتی سەرۆك، لەدوای یەك هەفتە، لە دیاریکردنی ئەندامەکانی (سەرۆك و جێگر و بڕیاردەر)، بۆ خۆی هەڵدەبژێریت و یەکێك لە فەرمانبەرانی پەرلەمان یان زیاتر دەبێت بە سکرتێری لیژنە.

چوارەم: دەستەی سەرۆکایەتی، لە دابەشکردنی ئەندامان بەسەر لیژنەکاندا، توانا و پسپۆڕیی و خواست و پێویستیی لیژنەکان لەبەر چاو دەگیرێت.

پێنجەم: دەبێت ئەندام بەلانی کەمەوە لە لیژنەیەکی هەمیشەیی ئەندام بێت و ناکرێت لە دوو لیژنە زیاتر ئەندام بێت، هەروەها ناکرێت ئەندام ببێتە سەرۆك یان جێگری سەرۆك یان بڕیاردەری زیاتر لەیەك لیژنە.

مـــاددەی (29):

پەرلەمان، لەم لیژنە هەمیشەییانە پێك دێت:

یەکەم: لیژنەی کاروباری یاسایی.

دووەم: لیژنەی دارایی وکاروباری ئابووری.

سێیەم: لیژنەی پێشمەرگە و ناوخۆ و ئاسایش و ئەنجومەنە خۆجێیەکان.

چوارەم: لیژنەی کشتوکاڵ و ئاودێری.

پێنجەم: لیژنەی پەروەردە و خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی.

شەشەم: لیژنەی کاروباری تەندروستی و ژینگە و مافی بەکاربەر.

حەوتەم: لیژنەی کاروباری شەهیدان و جینۆساید و زیندانیانی سیاسی.

هەشتەم: لیژنەی پەیوەندییەکان و ڕەوەندی کوردستانی.

نۆیەم: لیژنەی ناوچە کوردستانییەکانی دەرەوەی هەرێم.

دەیەم: لیژنەی وزە و سامانە سروشتییەکان و پیشەسازی و بازرگانی.

یازدەم: لیژنەی شارەوانی گواستنەوە و گەیاندن و گەشتوگوزار و ئاوەدانکردنەوە و وەبەرهێنان.

دوازدەم: لیژنەی رۆشنبیری و کۆمەڵگەی مەدەنی و وەرزش و لاوان.

سێزدەم: لیژنەی دەسپاکی و کاروباری پەرلەمان و سکاڵا.

چواردەم: لیژنەی ئەوقاف و کاروباری ئایینی.

پازدەم: لیژنەی کاروباری کۆمەڵایەتی و داکۆکیکردن لە مافی ئافرەت و لە مافی مرۆڤ.

مـــاددەی (30):

یەکەم: هەر لیژنەیەکی هەمیشەیی لەچوارچێوەی جێبەجێکردنی کارەکانیدا دەتوانێت لەنێو ئەندامەکانیدا لیژنەی لاوەکی پێکبهێنێت، بۆکارێکی دیاریکراو لەسەر پێشنیاری (3/1)ی سێ یەکی ئەندامانی لیژنە، کاری لیژنە لاوەکیەکان کۆتایی دێت بەکۆتایی هاتنی کارەکە.

دووەم: هەر لیژنەیەك بەلانی کەمەوە لە مانگێکدا (2) دووجار کۆدەبێتەوە، ئەم حوکمە لەسەر کۆبوونەوەی لیژنەکان لە نێوان دوو وەرزی یاسادانانندا، جێبەجێ نابێت.

سێیەم: لیژنە هەمیشەییەکان لەکاتی پێویستدا لەسەر داوای سەرۆك، یان جێگری یەکەمی سەرۆکی پەرلەمان، یان سەرۆکی لیژنە، یان (3/1) سێ یەکی ئەندامانی لیژنە، کۆدەبنەوە، دەبێ ئەندامانی لیژنە (24)

بیست وچوار کاتژمێر پێش کۆبوونەوە لەلایەن بریاردەری لیژنە لە کات و شوێن و بەرنامەی کاری کۆبوونەوە ئاگادار بکرێنەوە.

چوارەم: رێژەی یاسایی کۆبوونەوەی لیژنە، بە ئامادەبوونی زۆرینەی ئەندامان، تەواو دەبێت. بڕیارەکان بە زۆرینەی دەنگی ئامادەبوان دەدرێن، لەکاتی یەکسانبوونی دەنگەکاندا، ئەو لایەنەی دەنگی سەرۆکی لیژنە لەگەڵیەتی زۆرینە دەبێت.

پێنجەم: کۆبوونەوەکانی لیژنە لە کۆنووسدا تۆمار دەکرێن، کە ناو و واژۆی ئامادەبوان و پوختەیەك لە بیروڕای ئەندامان و ئەو بڕیارانەی کە لە کۆبوونەوەکەدا، وەردەگیرێت، لەخۆدەگرێت.

مـــاددەی (31):

سەرۆك دەتوانێت هەربابەتێك بخاتە بەردەم لیژنە هەمیشەییەکان، بەپێی تێڕوانینی خۆی، یان لانی کەم لەسەر داوای (5) پێنج ئەندام.

مـــاددەی (32):

یەکەم: پاش ئاگادارکردنەوەی سەرۆکی لیژنە هەر ئەندامێك دەتوانێت لەکۆبوونەوەی هەر لیژنەیەك ئامادەبێت و ڕاو سەرنجی خۆی پێشکەش بکات بەبێ بوونی مافی دەنگدان.

دووەم: راوێژکارەکانی پەرلەمان بە پێی پسپۆریی بەشداری کۆبوونەوەی لیژنەکان دەکەن، بەبێ بوونی مافی دەنگدان.

مـــاددەی (33):

ئەو حوکمانەی لەم پەیڕەوەدا تایبەتن بە ئامادەبوون لە دانیشتنەکانی پەرلەماندا بەسەر ئامادەبوون لە کۆبوونەوەی لیژنەکانیش جێبەجێ دەبن.

مـــاددەی (34):

لەکاتی بەتاڵی ئەندامێتی یەکێك لە لیژنەکان ئەوا ئەندامێکی تر بەپێی هەمان رێگەی دەقکراو لەم پەیڕەوەدا کاندید دەکرێت و جێگەی دەگرێتەوە.

مـــاددەی (35)

بە ڕەزامەندیی سەرۆك، لیژنەی هەمیشەیی، دەتوانێت داوا لە لیژنەیەکی تری پەرلەمان بکات، ڕای خۆی لەسەر بابەتێکی دیاریکراودا، بخاتەڕوو.

مـــاددەی (36):

(10) دە ئەندام، یان هەر فراکسیۆنێکی پەرلەمانی دەتوانێت لە دوای تێپەڕ بوونی (45) چل و پێنج ڕۆژدا، بەسەر ئاڕاستەکردنی پرۆژەیەك بۆ لیژنەی تایبەتمەند داوای روونکردنەوە لەبارەی ئەو پڕۆژەیە لە لیژنەکە بکەن.

مـــاددەی (37):

ئەگەر بۆ دەستەی سەرۆکایەتی ڕوونبۆوە کە یەکێك لە لیژنە هەمیشەییەکان، لە ڕاپەڕاندنی کارەکانیدا کەمتەرخەمی دەنوێنێت، ئەوا دەتوانێت لە هۆکارەکان بکۆڵێتەوە و هەوڵەکانی بخاتە گەڕ بۆ کاراکردنی لیژنەکە، بەڵام ئەگەر هەر نەیتوانی، لەسەر دەستەی سەرۆکایەتی پێویستە ئەندامی نوێ بۆ لیژنەکە بپاڵێوێت، بەپێی ئەو ڕێکارانەی لەم پەیرەوەدا هاتوون و بیانخاتە بەردەم پەرلەمان.

مـــاددەی (38):

ئەگەر لیژنەی هەمیشەیی، پێشنیازی یاسایەکیان تاوتوێکرد، کە ڕێژەی یاسایی ئەندامان پێشکەشیان کردبوو، دەکرێت یەکەم ئەندام کە واژۆی کردووە، ئەگەر ئەندامی لیژنەکە نەبوو ئامادەی کۆبوونەوەی لیژنە بێت بۆ گفتوگۆکردن لەسەر پێشنیازی یاساکە، ئەگەر ئەو نەیتوانی دەکرێت ئەندامێکی تر لەوانەی واژۆیان کردووە ئامادەبێت.

مـــاددەی (39):

هەموو لیژنەیەکی هەمیشەیی، ناوی ئەو پسپۆر و شارەزایانەی کە تایبەتمەندییان بەکاری لیژنە پەیوەستە، دەستنیشان دەکات و لەکاتی پێویستدا، لە ڕێگەی دەستەی سەرۆکایەتییەوە راوێژیان پێدەکات و سوود لە پسپۆڕی و لێهاتوییان وەردەگرێت و دەکرێت لەسەر کارەکەیان پاداشت بکرێن و ئەگەر پێویست بوو گرێبەستیان لەگەڵدا بکرێت.

مـــاددەی (40):

هەر لیژنەیەکی هەمیشەیی، لەسەر داوای (3/1)ی سێ یەکی ئەندامەکانی دەتوانێت دانیشتنی گوێ لەیەکگرتن (جلسات الاستماع)، لەسەر هەر بابەتێك کە پەیوەست بێت، بەتایبەتمەندیی لیژنەکە ئەنجامبدات، بۆ بەرپرس و کەوادری حکومی و کەرتی تایبەت و پسپۆڕان و نوێنەری ڕێکخراوەکانی کۆمەڵگەی مەدەنی و هەرکەسێك، کە بە پێویستی بزانن، هەر ئەندامێکیش دەتوانێت لەم دانیشتنە ئامادەبێت و گفتوگۆ بکات، دەبێت لیژنە پوختەی دانیشتنی گوێگرتن و ئەنجامەکانی، لە ڕاپۆرتێکدا، ئاراستەی دەستەی سەرۆکایەتی بکات.

مـــاددەی (41):

هەر لیژنەیەکی هەمیشەیی، لە چوارچێوەی پسپۆڕییەکەیدا، بەدواداچوون و لێکوڵینەوە و سەردانی مەیدانی دەکات، لەسەر ئاستی جێبەجێکردنی ئەو یاسا گشتییانەی، بە بەرژەوەندیە بنەرەتییەکانی هاونیشتیمانیانی هەرێم پەیوندیدارن، هەروەها چاودێریکردنی گونجانی سیستەم و ڕێنماییەکان، کە بۆ ئاسان جێبەجێکردنی یاساکە دەرچوویندراون لەگەڵ ئامانجی سەرەکی یاساکە، لەسەر لیژنەی هەمیشەیی پێویستە، ڕاپۆرتێك لەسەر ئەنجامی بەدواداچوونیان و پێشنیازەکانیان ئاراستەی دەستەی سەرۆکایەتی بکەن و ئەوانیش دەتوانن ئەوەی گونجاوە، لە ژێر ڕۆشنایی ڕاپۆرتەکە بیگرنەبەر.

مـــاددەی (42)

یەکەم: لیژنەکان دەتوانن داوا لە سەرۆك بکەن، بۆ بەشداری کردنی وەزیری پەیوەندیدار بۆ ئامادەبوون لە کۆبوونەوەی لیژنە و پێشکەشکردنی ڕونکردنەوەی پێویست، لەسەر ئەو بابەتەی دەخرێتەڕوو، بەشێوەیەك ماوەی (3) سێ ڕۆژ لەڕێکەوتی ئاراستەکردنی بانگهێشتنامەکە، تێپەڕنەکات.

دووەم: وەزیری پەیوەندیدار، دەتوانێت لە کۆبوونەوەی لیژنەکاندا ئامادەبێت کاتێك گفتوگۆی بابەتێك دەکرێت کە پەیوەندیدارە بەوەزارەتەکەی و دەتوانێت ستافی وەزارەتەکەی لەگەڵ خۆی بهێنێت بۆ کۆبوونەوە، هەروەها تێڕوانینەکانیشیان لە ڕاپۆرت جێگردەکرێن بەبێ ئەوەی مافی دەنگدانیان هەبێت.

سێیەم: لیژنەکان دەتوانن، بۆ بەشداریی ئەوانەی کە پلەیان، لەخوار وەزیرەوەیە لە کۆبوونەوەی لیژنەدا، داوا ئاراستەی جێگری دووەمی سەرۆکی پەرلەمان بکەن.

چوارەم: لیژنەکان دەتوانن لەڕێی جێگری یەکەمی سەرۆکی پەرلەمانەوە، داوا لە فەرمانگە فەرمی و ڕێکخراوەکانی کۆمەڵگەی مەدەنی بکەن، کە زانیاریی پێویستیان پێشکەش بکات، یان لە کۆبوونەوەی لیژنەدا ئامادەبن .

پێنجەم: ئەگەر ئەو لایەنانەی لە بڕگەکانی سەرەوەدا باسکراون، خۆیانگرت لە پێدانی زانیاری یان ئامادەنەبوون لە کۆبوونەوە، ئەوا ئەو کاتە لە ڕێی سەرۆکەوە، سەرۆك وەزیرانی لێ ئاگاداردەکرێتەوە و لەحاڵەتی وەڵام نەدانەوەیی داواکاریەکەی لەماوەی (7) حەوت ڕۆژدا، بابەتەکە دەخرێتە بەردەمی پەرلەمان، بۆ ئەوەی تێڕوانینی بۆ بکات.

دووەم: لیژنە تایبەتییەکان:

مـــاددەی (43):

یەکەم: پەرلەمان، لیژنەی کاتی بەمەبەستی ئامادەکردنی ڕاپۆرت، سەبارەت بە بابەتێکی دیاری کراو، لەسەر پێشنیاری دەستەی سەرۆکایەتی، یان (4/1)ی چواریەکی ژمارەی ئەندامان، بەدەنگی زۆرینەی ئامادەبووان لە کاتی پێویستدا پێکدەهێنێت.

دووەم: دەستەی سەرۆکایەتی، لە دەرەوەی وەرزەکانی یاساداناندا، دەسەڵاتی پێکهێنانی لیژنەی تایبەتیی هەیە.

سێیەم: بابەتە تاوانکارییەکان و هەر بابەتێك، لەژێر تێڕوانینی دادگاکاندا بێت، نابێتە بابەتی لێکۆڵینەوەی لیژنە تایبەتییەکانی پەرلەمان.

چوارەم: لەکاتی کارکردنی لیژنە، هەرئەندامێك نهێنی کاری لیژنە، بدرکێنێت ئەندامێتی لیژنە لەدەست دەدات.

مـــاددەی (44):

یەکەم: لەسەر دەسەڵاتی جێبەجێکردن پێویستە ئەرکی لیژنە تایبەتییەکان ئاسان بکات و بەڵگەنامە و زانیاریی داواکراویان پێشکەش بکات.

دووەم: لیژنە تایبەتییەکان دەتوانن کاری بەدواداچوون و پشکنین و گەڕان بەدوای ڕاستییەکان، سەبارەت بە وردەکاری ئەو بابەتانەی بۆی ڕاسپێردراون لەتەواوی دامەزراوە پەیوەندیدارەکاندا، ئەنجام بدەن، دەتوانن بۆ ئەو مەبەستەش پشت بە شارەزایان و ڕاوێژکاران ببەستن.

سێیەم:

1- بەپێی ئەو ڕێوشوێنانەی لەم پەیڕەوەدا دەقنووس کراوە، لیژنە تایبەتییەکان دەتوانن بەنووسراو داوای ئامادەبوونی هەرکەس و لایەنێك بکەن، بەمەبەستی راوەرگرتن و گوێ بیستبوونی وتەکانیان.

2- ئەگەر کەس و لایەنی بانگکراو بێ پاساو لەکاتی دیاریکراودا ئامادەنەبوو، ئەوا لیژنەی کاتی دەتوانێت لەڕێی دەستەی سەرۆکایەتیەوە، دەسەڵاتی جێبەجێکردن ئاگاداربکاتەوە، بە مەبەستی ئامادەکردنی داواکراو بەگوێرەی یاسای بنەما دادگەرییە سزاییە بەرکارەکان لە هەرێم.

مـــاددەی (45):

یەکەم: لیژنەی تایبەت، ڕاپۆرت و ڕاسپاردەکانی، ئاراستەی سەرۆك دەکات، دوای دابەشکردنی بەسەر ئەندامانـدا، ڕاپۆرتەکە دەخرێتە بەردەم پەرلەمان، بەمەبەستی تاوتوێکردن و وەرگرتنی بڕیاری گونجاو لە بارەیەوە.

دووەم: ئەگەر ڕاپۆرتەکە، لە نێوان دوو وەرزی یاسادانانـدا، ئاڕاستەی سەرۆك کرا، ئەوا بەپێی گرنگی بابەتەکە، دەستەی سەرۆکایەتی، بڕیار لەسەر دواخستنی خستنەڕووی بۆ وەرزی نوێی یاسادانان دەدات، یان ئەنجامدانی کۆبوونەوەی نائاسایی، بۆ خستنەڕووی بابەتەکە و بڕیاردان لەسەری.

مـــاددەی (46):

کاری لیژنە تایبەتییەکان، بەکۆتایی هاتنی کاتی دیاریکراو، یان ئەو ئەرکەی پێیان سپێردراوە، کۆتایی دێت.

بەشی شەشەم

سیستمی کار لە پەرلەمان

یەکەم/ بەرنامەی کاری دانیشتنەکانی پەرلەمان

مـــاددەی (47):

یەکەم: دەستەی سەرۆکایەتی، بەرنامەی کاریی دانیشتنەکانی پەرلەمان، دادەنێت.

دووەم: هەموو دانیشتنێك، بەرنامەی کاریی پێشوەختەی دەبێت، (48) چل وهەشت کاتژمێر پێش وادەی دانیشتنەکە سەرجەم ئەندامان لەڕێی جێگری دووەمی سەرۆکی پەرلەمانەوە لەبەرنامەی کار ئاگاداردەکرێنەوە.

مـــاددەی (48)

یەکەم: بڕگەکانی بەرنامەی کار، بە پێی ئەو ڕیزبەندییەی، لەبەرنامەکەدا هاتووە، گفتوگۆیان لەبارەوە دەکرێت، پاش و پێش خستنی هەر بڕگەیەك، لەسەر پێشنیاری سەرۆك، یان (3) سێ پەرلەمانتار، بەڕەزامەندیی زۆرینەی ئامادەبووان دەبێت.

دووەم: تا گفتوگۆ لەسەر بڕگەیەکی بەرنامەی کار تەواو نەبێت بڕگەیەکی تر گفتوگۆی لەسەر ناکرێت، ئەگەر لەبەر هەر هۆیەك نەتوانرا گفتوگۆ دەربارەی بڕگەیەك تەواو بکرێت، دەستەی سەرۆکایەتی، دەتوانێت، ئەو بابەتە بە هەڵپەسێردراوی بهێڵێتەوە و بەرەزامەندیی زۆرینەی ئەندامانی ئامادەبوو، بابەتەکە بۆدانیشتنی، داهاتوو، دوادەخرێت و بڕگەی دوای ئەوە، گفتوگۆی لەبارەوە دەکرێت.

سێیەم: هەر بابەتێك لە بەرنامەی کاردا نەبێت، گفتوگۆی لەبارەوە ناکرێت.

چوارەم: سەرۆکی فراکسیۆن، یان نوێنەری پێکهاتەیەك، یان لانی کەم (10) دە ئەندام، بەر لە (24) بیست و چوار کاتژمێر لە وادەی دانشتینەکەدا، دەتوانێت داوای زیادکردنی بابەتێك، بۆ بەرنامەی کار بکات، بابەتەکە گشتی و بەپەلە بێت و دواخستنی ببێتە هۆی لەدەستدانی گرینگی داواکارییەکە.

مـــاددەی (49):

یەكەم:

1ـ هەر لیژنەیەكی هەمیشەیی، یان تایبەت، دەتوانێت لەماوەی (48) چل و هەشت كاتژمێر بەر لەدانیشتنی پەرلەمان داوا لە دەستەی سەرۆكایەتی بكات، گفتوگۆی دیاردەیەك، یان ڕووداوێك، یان بارێكی گشتی بخرێتە بەرنامەی كارەوە.

2ـ هەر ئەندامێك، مافی هەیە لە ماوەیەك كە لە (10) دە خولەك تێپەڕ نەكات، بیرۆكەیەك بەم مەرجانە بخاتەڕوو:

أ ـ (48) چل و هەشت كاتژمێر پێش دانیشتنی پەرلەمان، داوایەك پێشكەشی دەستەی سەرۆكایەتی بكات.

ب ـ بیرۆكەكە نوسراو بێت.

ت ـ ئەندام بەناوەرۆكی نوسراوەكە پابەندەبێت.

پ ـ بیرۆكەكە، بەكێشەیەكی گشتییەوە پەیوەست بێت و پێشنیاز و چارەسەری لەخۆگرتبێت.

دووەم: ئەگەر پێویستی كرد، دەكرێت گفتوگۆكردن لەسەر بابەتەكانی بڕگەی (یەكەم) لەسەر داواكاری لیژنە یان ئەندامان، بەئامادەبوونی سەرۆك وەزیران، یان وەزیری تایبەتمەند، یان هەردووكیان بێت.

سێیەم: ئەگەر دەستەی سەرۆكایەتی، بە داواكاریی لیژنە و ئەندامان رازی نەبوو، ئەوانیش لەسەر داواكەیان پێداگیربوون، سەرۆك ڕێگە دەدات هاوپشت یان دژ بەداواكەیان لەماوەی (3) سێ خولەك بیروبۆچوونی خۆیان لەو بارەیەوە بخەنەڕوو، ئەوكات بەبێ گفتوگۆ، پەرلەمان بڕیاری یەكلاكەرەوەی خۆی لەبارەوە دەدات.

دووەم/ ریزبەندی و سیستمی دانیشتنی ئەندامان

مـــاددەی (50):

شوێنی دانیشتنی ئەندامان، لە هۆڵی پەرلەماندا، بە پێی لیستی ریزبەندكراو، بەپێی پیتەكانی (ئەلفبێ)ی كوردی، بەڕەچاوكردنی زنجیرەی یەك بە دوای یەكی هەمان فراكسیۆن، دیاری دەكرێت.

مـــاددەی (51):

کارنامەی هەفتانەی پەرلـەمان، بەم شێوەیە دەبێت:

یەکەم: ڕۆژانی یەك شەممە، ئەندام، بەدواداچوون، بۆ کاروباری هاونیشتمانیان دەکات.

دووەم: ڕۆژانی دووشەممە، کۆبوونەوەی لیژنەکان دەبێت، بەپێی پێویست لیژنە دەتوانێت لە هەر ڕۆژێکی تر کۆبوونەوە ئەنجام بدات.

سێیەم: ڕۆژانی سێ شەممە و چوارشەممە، تایبەت دەبێت بە دانیشتنی پەرلـەمان.

چوارەم: ڕۆژانی پێنج شەممە، تایبەتە بە گفتوگۆکردن لـەگەڵ حکومەت، بە پێی پێویست.

پێنجەم: دەستەی سەرۆکایەتی لـەکاتی پێویست دەتوانێت خشتەی کاری هەفتانەی پەرلـەمان دەستکاری بکات.

سێیەم/ دانیشتنەکانی پەرلـەمان

مـــاددەی (52):

یەکەم: سەرۆك، دانیشتنی پەرلـەمان، بە (**ناوی خوای بەخشندەو میهرەبان ... بە ناوی گەلی کوردستان)ـەوە** دەکاتەوە لـەگەڵ ئاماژەدان، بە ژمارە و ڕێکەوتی دانیشتن و وەرزی یاسادانان و خولی گرێدان.

دووەم: دوای کردنەوەی دانیشتنەکە، پوختەی کۆنوسی دانشیتنی پێشوو، بە مەبەستی ڕاستاندنی دەخرێتەڕوو، دوای ئەو ڕاستکردنەوانەی بە بڕیاری دەستەی سەرۆکایەتی یان لـەسەر داوای ئەندامان تێدا ئەنجام دەدرێت.

سێیەم: خوێندنەوەی پوختەی کۆنووسەکە، لەلایەن جێگری دووەمی سەرۆکی پەرلـەمانەوە، ئەم بڕگانەی لە خۆدەگرێت:

1ـ ناوی ئامادەنەبوانی دانیشتنی پەرلـەمان و لیژنەکان، بە مۆڵەت و بێ مۆڵەت و لە ماڵپەری فەرمی پەرلـەمان بڵاو دەکرێتەوە.

2ـ ناوی نوێنەرانی حکومەت لـە دانیشتنی پێشوو ئەگەر ئامادەبووبن.

3ـ ئەو بابەتە سەرەکییانەی، کە لـە دانیشتنەکەدا تاوتوێکراون.

4- ئاماژەدان بە هەر یاسا و بڕیارێك، کە لە دانیشتنی پێشوودا، لەلایەن پەرلەمانەوە پەسندکرابێت.

5- ئەگەر لەبەر کۆتایی هاتنی خولی پەرلەمان دانیشتن ئەنجام نەدرا، دەستەی سەرۆکایەتی، لە ڕاستاندنی پوختەی کۆنووسەکەدا، شوێنی پەرلەمان دەگرێتەوە.

چوارەم/ ئامادەبوون لەدانیشتنەکانی پەرلەمان

مـــاددەی (53):

یەکەم:

1- سەرۆك وەزیران و ئەندامانی ئەنجومەنی وەزیران، لەسەرداوای خۆیان، دەتوانن ئامادەی دانیشتنەکانی پەرلەمان بن و لەگفتوگۆکانیدا بەشداری بکەن، بێ ئەوەی مافی دەنگدانیان هەبێت.

2- ئەندامانی ئەنجومەنی وەزیران، دەتوانن فەرمانبەرانی وەزارەتەکانیان بۆ دانیشتنەکانی پەرلەمان بهێنن، بەمەبەستی ڕاوێژ و پشتپێبەستنیان بەمۆڵەتی سەرۆك، بێ ئەوەی مافی قسەکردنیان هەبێت.

دووەم:

1- میوانان و میدیاکاران، بەوەرگرتنی رەزامەندی دەستەی سەرۆکایەتی دەتوانن لە دانیشتنەکانی پەرلەماندا، ئامادەبن.

2- ژمارەی ئەو کەسانەی کە ئامادەی دانیشتنی کراوە دەبن، نابێت لە ژمارەی ئەو کورسیانە تێپەڕبکات کە لەلایەن دەستەی سەرۆکایەتییەوە بۆ میوانان تەرخان کراون.

پێنجەم/ شێوازی گفتوگۆکردن لە دانیشتنەکانی پەرلەمان

مـــاددەی (54):

یەکەم: ئەندام، بەمۆڵەتی سەرۆك، لەوجێگەیەی دانیشتووە، یان لەو سەکۆیەی بۆ مەبەستی ئاخاوتن ئامادەکراوە دەدوێت.

دووەم: لەگەڵ خستنەڕووی هەر بڕگەیەك، لە بڕگەکانی بەرنامەی کار بۆ گفتوگۆکردن، سەرۆك داوا لە جێگری دووەمی دەکات ناوی داواکارانی مۆڵەتی ئاخاوتن، تۆمار بکات.

سێیەم: سەرۆك بەڕەچاوکردنی ریزبەندی تۆمارکردنی ناوی ئەندامان ڕێگە بەئەندامان دەدات ئاخاوتن بکەن.

چوارەم: ئەندام، ئاخاوتنەکانی ئاڕاستەی سەرۆك دەکات و پێویستە بەم خالآنە پابەندبێت:

1ـ ئەندام بۆی نیە، لە (3) سێ خولەك زیاتر، بدوێت، بێجگە لەو دانیشتنانەی تایبەتە بەگفتوگۆکردن لەسەر پڕۆژە یاسای بودجە و ئەو دانیشتنانەی دەستەی سەرۆکایەتی تایبەتمەندییان دەداتێ.

2ـ نابێت ئەندام، وەلآمی ئەندامانی تر بداتەوە و توانجیان لێ بدات، ئاخاوتنی خۆی یان هی ئەندامانی تر دووبارە بکاتەوە، تەنیا دەتوانێت پشتگیری بکات.

3ـ دەبێت ئەندام ئاخاوتنەکانی لەسەر ئەو بابەتە چڕبکاتەوە کە خراوەتەڕوو و نابێت بگەڕێتەوە سەر بابەتێك کە دەنگی لەسەر دراوە، یان گفتوگۆ لەبارەیەوە کۆتایهاتووە.

4ـ هەرئەندامێك دەتوانێت تەنها یەك جار لەسەر هەر بابەتێك بدوێت.

پێنجەم: سەرۆك، دەتوانێت ڕێگە لەبەردەوام بوونی ئەندام لەسەر ئاخاوتنەکەی بگرێت، ئەویش لە یەکێك لەم ئەگەرانە:

1ـ بێ مۆڵەت ئاخاوتنی کرد.

2ـ لەکاتی ئاخاوتندا وشەی نەشیاو، یان تانەوتەشەر، بەرامبەر هەر دەزگایەکی دەستووریی و یاسایی هەرێم یان ئەندامێك، یان فراکسیۆنێکی پەرلەمانی، یان هەرکەسێکی دی بەکار هێنا.

3ـ باسی لە تایبەتمەندییەکانی ئەندامێك، یان هەرکەسێکی تر کرد.

4ـ باسی لە نهێنییەکانی دۆسیەیەك کە لە بەردەم دادگایە کرد، یان هەر دۆسیەکی تر کە لەکاتی درکاندنی ڕێگە پێدراو نەبێت.

5ـ ماوەی دیاریکراوی ئاخاوتنی، کۆتایی هاتبێت.

6ـ ئەگەر لە بابەتی گفتوگۆ دەرچوو.

مـــاددەی (55):

یەکەم: سەرۆک، دەتوانێت فەرمان بکات بە سڕینەوەی هەموو یان بەشێک لە ئاخاوتنی هەر ئەندامێک لە پرۆتۆکۆل کە پێچەوانەی شێواز و مەرجەکانی گفتوگۆکردن بێت، کە لەم پەیڕەوەدا دەقنوس کراون، و لەکاتی نارەزایی ئەندام، دەستەی سەرۆکایەتی، بێ گفتوگۆکردن، بڕیاری یەکلاکەرەوە دەدات.

دووەم: ئەندام، دەتوانێت، پێشنیازی سڕینەوەی ئاخاوتنی ئەندامێکی تر بکات، ئەگەر لە پەیڕەو لایدا، یان پێچەوانەی شێواز و مەرجەکانی گفتوگۆکردن بوو، سەرۆک بڕیار لەسەر داواکاری ئەندامەکە دەدات.

مـــاددەی (56):

یەکەم: ئەندام، دەتوانێت، بە پشت بەستن، بەیەکێک لە مادده و بڕگەکانی دەستوور و یاسا بەرکارەکان و یان یەکێک لە مادده و بڕگەکانی ئەم پەیڕەوە لە هەرکاتێکی دانیشتنی پەرلەماندا لە ڕێی خاڵی پەیڕەوییەوە داوای وەرگرتنی مۆڵەت لە سەرۆک بۆ ماوەیەک کە لە (1) یەک خولەک زیاتر نەبێت بەبێ ڕەچاوکردنی (تۆمارکردن و ڕیزبەندی) ئاخاوتن بکات.

دووەم: تەنیا ئەم بارانەی بەخاڵی پەیرەوەی دادەنرێت:

1- پێشێلکردنی یەکێک لە مادده و بڕگەکانی دەستوور و یاسابەرکارەکان، یان یەکێک لە مادده و بڕگەکانی ئەم پەیڕەوە.

2- ئەگەرگفتوگۆکان، لە بابەتی دانیشتنەکە، دەرچوون.

3- داواکردن بۆ دواخستنی گفتوگۆ، لەسەر بابەتێک و بڕیاردان، لەسەر گفتوگۆکردن، لە بابەتێکی تر یان ئاڵوگۆڕ، لە بەرنامەی کار.

سێیەم: ئەگەر ئەندام، بە خاڵی پەیرەوی داوای ئاخاوتنی کرد، بەڵام ئاخاوتنەکەی خاڵی پەیرەوی نەبوو، سەرۆک، دەتوانێت ئاخاوتنی پێ ببڕێت و لەکاتی دووبارە بوونەوەی لەو دانیشتنەدا هەلێکی تری بۆ ئاخاوتن بە (خاڵی پەیرەو)، پێنادات.

شەشەم/ بەرزەفتکردن

ماددەی (57):

ئەگەر لەکاتی دانیشتنەکانی پەرلەماندا، هەر سەرپێچییەك، لەلایەن هەر ئەندامێکەوە بکرێت، کەدەشێ کاربکاتە سەر بەڕێوەچوونی دانیشتنەکە، یان ئاخاوتنی نەشیاوی بەرامبەر پەرلەمان و دەستەی سەرۆکایەتی و یان هەریەکێك لە ئەندامان لێ ببیسترێ، سەرۆك بەم شێوەیە ڕەفتاری لەگەڵ دەکات:

یەکەم: بەبیر ئەندامەکە دێنێتەوە کە ڕێکوپێکی دانیشتنەکە بپارێزێت.

دووەم: ئەگەر پابەند نەبوو هەر بەردەوام بوو، سەرۆك وریایی (تنبیه) دەکاتەوە.

سێیەم: لەحاڵەتی بەکارهێنانی زمانی زبردا، ئەوا وریاکردنەوەکە سڕینەوەی ئاخاوتنەکانیشی لە پرۆتۆکۆل لەگەڵدا دەبێت.

چوارەم: ئەگەر ئەمجارەش پابەند نەبوو بەردەوام بوو، سەرۆك دەتوانێت لە دانیشتنەکەدا، بێبەشی بکات.

پێنجەم: لەکاتی پێویستدا. سەرۆك دەتوانێت دانیشتنەکە هەڵبگرێت یان دوای بخات.

بەشی حەوتەم

چاودێریکردن

یەکەم/ پرسیار

ماددەی (58):

ئەندام، دەتوانێت، پرسیاری نوسراو، یان زارەکیی لە ڕێی دەستەی سەرۆکایەتییەوە، بۆ سەرۆك وەزیران، یان ئەندامانی ئەنجومەنی وەزیران، بنێرێت، بۆ ڕوونکردنەوەی بابەتێك کە دەکەوێتە چوارچێوەی پسپۆڕیەکەییان یان بابەتێك کە ئەندام زانیاریی لەبارەیەوە نییە، یان دەیەوێت بەدواداچوونی لەبارەوە بکات، یان دەیەوێت ڕای حکومەت، لەبارەی بابەتێکەوە بزانێت.

مـــاددەی (59):

مەرجەکانی پرسیاری نووسراو:

یەکەم: دەبێت، پرسیار لە لایەن یەك ئەندام، یان زیاتر، پێشکەش کرابێت و ڕێکەوت و واژۆی لەسەر بێت و لە ڕێی سەرۆکەوە، ئاراستە کرابێت.

دووەم: دەبێت، پرسیار ڕوون و پوخت بێت و مەبەستەکەی دیاری کراوبێت، توانج و ڕای تێدا نەبێت و لەکەداری کەسێتییەکان و دەستە و دامەزراوەکانی هەرێم نەکات.

سێیەم: نابێت بابەتی پرسیارەکە، لەبەردەم دادگادا، بێت.

چوارەم: دەبێت پرسیارەکە، لە تایبەتمەندیی ئەو وەزارەتە بێت، کە پرسیارەکەی ئاڕاستەکراوە.

پێنجەم: نابێت پرسیارەکە، پێچەوانەی دەستوور و یاسا و بەرژەوەندیی گشتیی بێت و نابێت پێشتر وەڵام درابێتەوە.

شەشەم: ئەو بابەتانەی ئاڕاستەی لیژنە پەیوەندیدارەکانی پەرلەمان کراون، پرسیاریان لەبارەوە ناکرێت، تا لیژنە ڕاپۆرتی خۆی پێشکەش دەکات، بە مەرجێك، لیژنە لە ماوەی (15) پازدە ڕۆژ، تێپەڕنەکات ڕاپۆرتەکە ئامادە بکات.

حەوتەم: ئەو پرسیارانەی، بۆ سەرۆك وەزیران و جێگرەکەی دەنێردرێن دەبێت بە کارنامە و سیاسەتی گشتی حکومەت و جێبەجێکردنی یاسای بەرکار، پەیوەستبن.

مـــاددەی (60):

یەکەم: دەستەی سەرۆکایەتی، دەتوانێت ئەو پرسیارانە ڕەتبکاتەوە، کە یەك لەو مەرجانەی تێدا نەبێت کە لەماددەی (59)ی ئەم پەیڕەوە ئاماژەیان پێدراوە .

دووەم: لەماوەیەك کە لە (7) حەوت ڕۆژ تێپەرنەکات، لەبەرواری گەیشتنی پرسیارەکە، سەرۆك پرسیارەکە دەنێرێت بۆ سەرۆك وەزیران یان ئەو وەزیرەی پرسیارەکەی ئاراستە کراوە، لەڕێی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران.

سێیەم: دەبێت ئەو لایەنەی پرسیارەکەی ئاڕاستەکراوە لەماوەی (7) حەوت ڕۆژدا، وەلامی پرسیارەکە بدەنەوە لە هەموو حالەتێکدا، نابێت وەلامی پرسیارەکە، لە (21) بیست و یەك ڕۆژ زیاتر دوابخرێت.

مـــاددەی (61):

یەکەم: بەکۆتایی هاتنی وەرزی گرێدان پرسیار کۆتایی نایەت، تەنیا ئەو ماوەیە بۆ وەلامی پرسیار دیاریکراوە نامێنێت و لەسەرەتای وەرزی گرێدان، سەرلەنوێ ماوەکە دەست پێدەکاتەوە.

دووەم: ئەندام دەتوانێت پرسیارەکەی بکێشێتەوە.

سێیەم: ئەگەر زیاتر لەیەك ئەندام هەمان پرسیاری ئاراستەکرد، ئەوا پرسیارەکە بەناوی هەموو ئەوئەندامانەوە ئاڕاستە دەکرێت کە پێشتر پێشکەشیان کردووە و وێنەیەکی وەلامەکەش، ئاڕاستەی هەموو ئەو ئەندامانە دەکرێتەوە.

مـــاددەی (62):

یەکەم: سەرۆك وەزیران، یان ئەندامی ئەنجومەنی وەزیران، دەتوانێت ڕاستەوخۆ وەلامی پرسیاری زارەکیی بداتەوە، یان داوای دواخستنی بکات بۆ ماوەیەك کە لە (15) پازدە ڕۆژ، تێپەڕ نەکات.

دووەم: دەکرێت پرسیاری زارەکیی، بە نووسین، لە ماوەی دیاریکراودا وەلام بدرێتەوە.

مـــاددەی (63):

یەکەم: ئەندام، دەتوانێت لە هەر دانیشتنێکدا، کە بۆ پرسیاری زارەکی تەرخانکراوە، تەنیا یەکجار پرسیار ئاڕاستە بکات .

دووەم: تەنیا ئەو ئەندامەی پرسیاری ئاراستەکردووە دەتوانێت یەکجار بەکورتیی بەدواداچوون (تەعقیب) لەسەر وەڵامی پرسیارلێکراو بکات.

سێیەم: پرسیارلێکراو، دەتوانێت، بەکورتیی و بۆ یەکجار لەسەر بەدواداچوونی ئەندامی پەرلەمان وەڵام بداتەوە.

چوارەم: دەبێ ئەو ئەندامەی پرسیاری زارەکیی دەکات، (48) چل وهەشت کاتژمێر، بەر لەدانیشتنی تایبەت، بۆ پرسیاری، زارەکیی، ناوی خۆی و پوختەیەکیش لەو پرسیارە، بداتە جێگری دووەمی سەرۆکی پەرلەمان.

پێنجەم: ناکرێت لەکاتی پرسیاری زارەکیی، لەهەمان دانیشتندا، پرسیار بۆ پرساندن بگۆردرێت.

مـــاددەی (64):

کاتی دیاریکراو، بۆ پرسیار و وەڵامی زارەکیی، بەم شێوەیە دەبێت:

یەکەم: (2) دوو خولەك، بۆ پرسیار.

دووەم: (3) سێ خولەك، بۆ وەڵامدانەوە.

سێیەم: (3) سێ خولەك، بۆ بەدواداچوونی ئەو ئەندامەی پرسیاری کردووە.

چوارەم: (3) سێ خولەك، بۆ وەڵامیدانەوەی بەدواداچوونەکە.

مـــاددەی (65):

مەرجەکانی پرسیارکردن، لە سەرۆك وەزیران و ئەندامانی ئەنجومەنی وەزیران، لەکاتی گفتوگۆ لەسەر پڕۆژە بودجەی گشتیی و پڕۆژە یاساکان جێبەجێ ناکرێت.

دووەم/ خستنە ڕووی بابەتێکی گشتیی بۆ گفتوگۆ (طرح موضوع عام للمناقشة)

مـــاددەی (66):

یەکەم: (10) دە ئەندام، دەتوانن، داوایەك پێشکەشی دەستەی سەرۆکایەتی بکەن بۆ ئەوەی بابەتێکی گشتی بخرێتەڕوو، بۆ گفتوگۆ، لەنێوان پەرلەمان و حکومەتدا، بۆ بەدیهێنانی بەرژەوەندی گشتی.

دووەم: سەرۆك وەزیران، دەتوانێت داوا لە پەرلەمان بکات، بۆ ئەوەی بابەتێك، بۆ گفتوگۆکردن بەئامادەبوونی خۆی، یان یەکێك لە ئەندامانی ئەنجومەنی وەزیران بخرێتەڕوو.

سێیەم: دەستەی سەرۆکایەتی دەبێت لەماوەیەکدا کە لە (14) چواردە رۆژ تێپەڕنەکات، وادەی ئەو دانیشتنە دیاریی بکات.

چوارەم: لەو دانیشتنەی بابەتێکی گشتی، بۆ گفتوگۆکردن دەخرێتەڕوو، پرساندن و لێسەندنەوەی متمانەیی تێدا ناکرێت.

پێنجەم: هەرئەندامێك دەتوانێت بەشداریی، لە گفتوگۆدا بکات.

شەشەم: حکومەت، دەتوانێت داوای دواخستنی ئەو دانیشتنە بکات، بۆ ماوەیەك، کە لە (7) حەوت رۆژ زیاتر نەبێت و بەهەماهەنگی لەگەڵ دەستەی سەرۆکایەتی رۆژێکی تر دیاری دەکرێت.

حەوتەم: پێویستە ئەو ئەندامانەی واژۆیان کردووە ئامادەبن و دەستپێکی ئاخاوتنیان پێبدرێت.

مـــاددەی (67):

یەکەم: ئەگەر پێش دیاریکردنی کاتی دانیشتنەکە، هەموو یان زۆرینەی ئەندامان داواکەیان کشاندەوە، سەرۆك داواکەیان بەلاوە دەنێت.

دووەم: ئەگەر دەستەی سەرۆکایەتی، لەخستنەڕووی ئەو بابەتە گشتییە بۆ گفتوگۆ رازینەبوو ئەو ئەندامانەی واژۆیانکردووە، پێداگریان کرد، بابەتەکە دەخرێتە بەردەم پەرلەمان بۆ یەکلایکردنەوە.

سێیەم: دەکرێت لە ئەنجامی، خستنەڕووی بابەتێکی گشتی بۆ گفتوگۆ، دەستەی سەرۆکایەتی، بابەتەکە ئاڕاستەی لیژنەی پەیوەندیدار بکات، بۆ ئەوەی راپۆرتی تایبەت لەبارەیەوە، ئامادە بکات، دواتر پەرلەمان، بڕیار و رێوشوێنی پێویست بگرێتەبەر، یان دەکرێت لەو دانیشتنەدا، پەرلەمان راسپاردەی پێویست دەربکات.

سێیەم/ پرساندن

مـــاددەی (68):

بریتیە لە داواکردن لە سەرۆك وەزیران، یان یەکێك لە ئەندامانی ئەنجومەنی وەزیران، بۆ ڕوونکردنەوەی کارنامەی حکومەت و هۆکارەکانی ئەو بڕیار و رەفتار و کارانەی، کە دەکەونە بواری پسپۆڕییەکەیان.

مـــاددەی (69):

یەکەم: هەر ئەندامێك، بە واژۆی (5/1) پێنج یەکی، ژمارەی ئەندامان دەتوانێت داوای پرساندن، لە سەرۆك وەزیران بکات.

دووەم: هەر ئەندامێك، دتوانێت، بە واژۆی (6/1) شەش یەکی، ژمارەی ئەندامان، داوای پرساندن، لە ئەندامانی ئەنجومەنی وەزیران بکات.

سێیەم: گفتوگۆکردن لەسەر پرساندن ئەنجام نادرێت تا (7) حەوت رۆژ، لە رێکەوتی گەیشتنی داواکارییەکە، بە سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران.

مـــاددەی (70):

ئەو مەرجانەی لە پرساندندا هەن، هەمان ئەو مەرجانەن، کە لە پرسیاردا ئاماژەیان پێدراوە، بە پابەندبوون بەم خالأنە:

یەکەم: داواکاریی پرساندنەکە بەنووسین، هاوپێچ لەگەڵ بابەتی پرساندنەکە و بەڵگە و زانیاریی و وبەڵگەنامەکان ئاراستەی سەرۆك دەکرێن.

دووەم: پێویستە ئەو کەسەی پرساندنی لێکراوە، لە رۆژی گەیشتنی پرساندنەکە لە ماوەیەك کە لە (14) چواردە رۆژ تێپەر نەبێت وەلأم بداتەوە.

سێیەم: ئەگەر پرسیاندنەکە پێویستی بە لێکۆڵینەوە و کۆکردنەوەی زانیاریی هەبوو، پرسێندراویش نەیتوانی لە ماوەی دیاریکراودا وەڵامی بداتەوە، داوا لەسەرۆك دەکات بە دواخستنی پرسیاندنەکە بۆ ماوەیەك کە لە (7) حەوت رۆژ زیاتر نەبێت، دواخستنی پرسیاندن لەوماوەیە زیاتر بە رەزامەندیی پەرلەمان دەبێت.

چوارەم: دەستەی سەرۆکایەتی پرسیاندن و وەڵامەکەی، لە بەرنامەی کاری نزیکترین دانیشتندا، دادەنێت، ئەگەر وەڵامی پرسیاندنەکە، لە کاتی دیاریکراودا، نەگەیشتە پەرلەمان ئەوا تەنیا پرسیاندنەکە، دەکرێتە بابەتی گفتوگۆی دانیشتنی تەرخانکراو.

مـــاددەی (71):

یەکەم: دوای خوێندنەوەی پرسیاندن و وەڵامەکەی، پرۆسەی پرسیاندنەکە، بەم شێوەیە دەبێت:

1- ئاخاوتن، دەدرێتە ئەو ئەندامەی داوای پرسیاندنی کردووە، بۆ ماوەیەك لە (15) پازدە خولەك زیاتر نەبێت، دواتر بە هەمان کاتی دیاری کراو، دەرفەت بە کەسی پرسێندراو دەدرێت.

2- هەریەکەیان، بۆ یەکجار لەماوەی (3) سێ خولەکدا، مافی وەڵام دانەوەیان هەیە.

3- دواتر دەرفەتی ئاخاوتن، بۆ ماوەی (2) دوو خولەك، دەدرێتە هەریەك لەو ئەندامانەی، کە پێشتر ناوی خۆیان تۆمارکردوە.

دووەم:

1- ئەگەر پرسێندراو، بەبێ هۆ ئامادەنەبوو، پرۆسەی پرسیاندنەکە، بەبێ ئامادەبوونی پرسێندراو بەردەوام دەبێت.

2- ئەگەر ئامادەنەبوونەکە، بەپاساوێکی رِەوا بوو، دەستەی سەرۆکایەتی کاتێکی تر، بۆ پرسیاندنەکە دیاریی دەکات کە لە (30) سی رۆژ تێپەر نەکات، ئەگەر لەو ماوەیەشدا ئامادەنەبوو، حوکمی خاڵی (1)ی ئەم برِگەیەی بەسەردا، جێبەجێ دەبێت.

مـــاددەی (72):

ئەو پرسیاندنانەی لە وەرزی یاسادانانی پێشوودا پێشکەشکراون، دەخرێنە بەرنامەی کاری وەرزی یاسادانانی نوێووە.

ماددەی (73):

لەم حاڵەتانەدا پرساندن بە کۆتاییهاتوو، هەژمار دەکرێت:

یەکەم: ئەو ئەندامەی داوای پرساندنی کردووە، دەتوانێت، لەهەر قۆناغێك لە قۆناغەکانی پرساندن بە رەزامەندی ئەو ئەندامانەی واژۆیان کردووە، داوای پرساندنەکەی بکشێنێتەوە.

دووەم: دەست لە کارکێشانەوەی ئەو وەزیرەی، پرساندنی بۆ کراوە.

سێیەم: دەست لە کارکێشانەوەی ئەو ئەندامەی، کە پرساندنی کردووە.

چوارەم: ئەگەر وەڵامی پرساندنەکە، باوەڕ پێهێنەربوو، یان دەنگی پێویستی نەهێنا، بۆ لێسەندنەوەی متمانە.

چوارەم/ لێسەندنەوەی متمانە

مـــاددەی (74):

یەکەم: لێسەندنەوەی متمانە دروست نابێت بەبێ ئەنجامدانی پرۆسەی پرساندن، چ بە ئامادەبوونی پرسێندراو بێت یان بە ئامادەنەبوونی.

دووەم: ئەگەر وەڵامی پرساندنەکە بڕوا پێهێنەرنەبوو، بۆ پرسێنەر، دەتوانێت پێشنیازی لێسەندنەوەی متمانە بکات، بە رەزامەندیی زۆرینەی ئامادەبووان.

سێیەم: پێش دەنگدان، لەسەر لێسەندنەوەی متمانە، سەرۆك رێگا دەدات بە ئاخاوتن لەسەر ئەم بابەتە، بە (2) دوو ئەندام لەوانەی داوای لێوەرگرتنەوەی متمانە دەکەن و (2) دوو ئەندامیش لەوانەی دژی لێسەندنەوەی متمانەن.

چوارەم: سەرۆك وەزیران، بە متمانە لێسەندراو هەژمار دەکرێت، ئەگەر زۆرینەی (3/2) دوو لەسەر سێی ئەندامان بۆ لێسەندنەوەی متمانە دەنگیاندا.

پێنجەم: ئەندامی ئەنجومەنی وەزیران بە متمانە لێسەندراو هەژماردەکرێت، ئەگەر زۆرینەی رەهای ئەندامان بۆ لێسەندنەوەی متمانە دەنگیاندا.

شەشەم: بابەتی لێسەندنەوەی متمانە، لە ماوەیەکدا، کە لە (5) پێنج رۆژ زیاتر نەبێت، لە رۆژی پرساندنەوە ئەنجام دەدرێت.

مـــاددەی (75):

ئەگەر پرساندن بە وەرگرتنەوەی متمانە، لە سەرۆك وەزیران کۆتایی پێهات، ئەوا کابینەی حکومەت، بەدەست لەکارکێشاوە هەژماردەکرێت و وەك حکومەتی کاربەڕێکەر بەردەوام دەبێت، تا ئەو کاتەی بەپێی یاسا کارپێکراوەکان،کابینەی نویێ پێکدەهێنرێت.

مـــاددەی (76):

هەموو رێکارەکانی چاودێریکردنی پەرلەمان، بۆ سەرۆك وەزیران و ئەندامانی ئەنجومەنی وەزیران، سەرۆکی کۆمیسیۆن و دەستە سەربەخۆکان، دەگرێتەوە.

بەشـــــی هەشـــــتەم

یاســـــادانان

مـــاددەی (77):

مەبەست لە یاسا دانان:

یەکەم: دەرکردنی یاسا و بڕیار.

دووەم: هەموارکردنی یاسا و بڕیارە کارپێکراوەکان.

سێیەم: بەرکارکردن یان هەموارکردنی کارپێکردنی یاسا فیدراڵیەکان.

مـــاددەی (78):

پرۆسەی یاسادانان، بریتیە لە گفتوگۆ و پەسەندکردنی:

یەکەم: پرۆژە یاسا، یان پرۆژە بڕیار، کە لەلایەن دەسەڵاتی جێبەجێکردنەوە، پێشکەش دەکرێن.

دووەم: پێشنیازی یاسا، یان بڕیار کە لانی کەم، لەلایەن (10) دە ئەندامەوە پێشکەش دەکرێن.

سێیەم: ئەو پرۆژە یاسا و بڕیارانەی، لەلایەن دەسەڵاتی دادوەریەوە پێشکەش دەکرێن، لەو بابەتانەی پەیوەندیدارن بەخۆیان.

چوارەم: پێشنیازی ئەو یاسا و بڕیارانەی، لەلایەن دامەزراوە فەرمییەکانەوە، بە پێی یاسا کارپێکراوەکان، پێشکەش دەکرێن.

مـــاددەی (79):

پێشنیازی یاساو بڕیار

پێشنیازی یاسا و بڕیارەکان، کە لەلایەن ژمارەی پێوست لە ئەندامانەوە، پێشکەش دەکرێن، پێویستە شێوازی یاسادانان لەخۆ بگرن و لە ماوەی (14) چواردە رۆژ، لە رێکەوتی پێشکەشکردنیانەوە لەلایەن لیژنەی یاساییەوە

بەهەماهەنگی، لەگەڵ دەستەی سەرۆكایەتی بڕیاریان لەسەر دەدرێت لەسەر بنەمای گونجاندنییان لەگەڵ یەكێك لەم پێوەرانەی:

یەكەم: هەبوونی بابەتێكی گشتی، كە پێویستی بەدەركردنی یاسا، یان بڕیارێك بێت.

دووەم: هبوونی بۆشاییەكی یاسایی.

سێیەم: ئەگەر،كێشە لە جێبەجێكردنی یاسا هەبێت و پێویستیی، بە هەمواركردنەوە بێت.

چوارەم: پێویستە لە دەرچوواندنی ئەو یاسا و بڕیارە، ڕەچاوی بارگرانی دارایی، لەسەر حكومەت بكرێت.

مـــاددەی (80):

یەكەم: دوای تێڕوانینی پڕۆژە، یان پێشنیازەكە، لەلایەن دەستەی سەرۆكایەتی و لیژنەی یاساییەوە، ئەگەر دەركەوت یەكێك لەو پێوەرانەی تێدانییە كە لە ماددەی (79)ی ئەم پەیرەوەدا ،هاتووە، ڕەتدەكرێتەوە و خوێندنەوەی یەكەمی، بۆ ناكرێت.

دووەم: لەكاتێكدا ئەندامانی پەرلەمان، كە پێشنیازی یاسا یان بڕیارەكەیان پێشكەشكردووە، ڕای دەستەی سەرۆكایەتی، و لیژنەی یاسایی بۆیان بڕوا پێهێنەرنەبوو، بابەتەكە دەخرێتە بەردەم پەرلەمان بۆ بڕیاردان لەسەری.

سێیەم: ئەگەر پێشنیازی یاسا، یان بڕیارەكە، بە شێوەیەكی گشتی، ڕەتنەكرایەوە، بەڵام دەستەی سەرۆكایەتی و لیژنەی یاسایی، تێبینییان لە سەر پڕۆژە یان پێشنیازەكە هەبوو، لەو حاڵەتەدا بۆ ئەو ئەندامانەی پێشكەشیان كردوە دەگەڕێندرێتەوە، بۆ ڕەچاوكردنی تێبینیەكان و دووبارە پێشكەشكردنەوەی.

چوارەم: كاتێك پڕۆژە، یان پێشنیازەكە، لە لایەن دەستەی سەرۆكایەتی و لیژنەی یاساییەوە، ڕەزامەندی لەسەر دەدرێت، لە یەكەم دانیشتنی دوای ڕەزامەندییەكە، دەخرێتە بەرنامەی كارەوە.

مـــاددەی (81):

یەكەم: هیچ پڕۆژە پێشنیازێك، وەرناگیرێت، ئەگەر هەمان ناوەڕۆكی هەبێت، لەگەڵ پڕۆژە پێشنیازێكی تر، كە لەژێر دەستی لیژنەی تایبەتمەند دایە بۆ ڕاپۆرت نووسین.

دووەم: ئەگەر لیژنە بۆی دەرکەوت، کە لە نێوان پرۆژە یاسا و پێشنیازی یاسا دژیەکی هەیە لە رووی بنەما بنەرەتییەکانەوە ئەوا لیژنە بەراپۆرتی، تایبەت رای خۆی پێشکەشی پەرلەمان دەکات، ئەگەر هەریەکێکیان، لەڕووی بنەماوە پەسەندکرا، مانای رەتکردنەوەی ئەوەی ترە و دواتر لیژنە ریکاری یاسایی خۆی دەگرێتەبەر.

سێیەم: پرۆژە یاسا، بە بنەما دادەنرێت، ئەگەر پێشنیازی یاسای تر، پێشکەشکراو لە رووی بنەماوە یەکبوون، بە مەرجێك پێشنیازی یاسا/ نەچووبێتە قۆناغی ڕاپۆرت نووسین.

چوارەم: ئەگەر پێشنیازی یاسا رەتکرایەوە، لە هەمان وەرزی یاسادانانددا، پێشکەش ناکرێتەوە.

مـــاددەی (82):

یەکەم: لە هەر وەرزێکی یاسادانانددا تەنیا لە مانگی یەکەمی وەرزی یاسادانانددا، ئەندامانی پەرلەمان، دەتوانن پێشنیازی یاسا، پێشکەش بکەن.

دووەم: تەنیا لەو حاڵەتەدا نەبێت کە دۆخێکی تایبەت بێتە پێش و پێویستیی بە یاسا، یان بڕیارێکی بەپەلە هەبێت و لەوبارەش دەستەی سەرۆکایەتی هەڵسەنگاندن بۆ پێویستیی و بە پەلەیی یاسا یان بڕیارەکە دەکات.

ماددەی (83):

یەکەم: ئەو پڕۆژە یاسا و بڕیارانەی، لەلایەن حکومەت پێشکەش دەکرێن، راستەوخۆ لە یەکەمین دانیشتن دوای گەیشتنیان بە پەرلەمان، خوێندنەوەی یەکەمیان بۆ دەکرێت.

دووەم: ئەگەر پرۆژەکە یان پێشنیازەکە لە تایبەتمەندیی زیاتر لە یەك لیژنە بوو، دەستەی سەرۆکایەتی، بەهەماهەنگی، لەگەڵ لیژنەی یاسایی، بریار دەدات بە بەشکردنی پرۆژە یان پێشنیازەکە و ناردنی هەر بەشەو بۆ لیژنەی تایبەتمەند، لیژنەش تەنیا لە سەر ئەو بەشە راپۆرت ئامادە دەکات کە ئاڕاستەی کراوە.

ماددەی (84):

یەکەم: دەبێت لیژنەی تایبەتمەند، لە ماوەی (21) بیست و یەك رۆژدا، راپۆرتی خۆی، لەسەر پڕۆژە، یان پێشنیازی یاسا و بڕیارەکان، ئامادە بکات.

دووەم: ئەگەر پرۆژە یان پێشنیازی یاسا و بڕیارەکان، بە شێوەی بەپەلە، ئاراستەی لیژنەی تایبەتمەند کرابێت، دەبێت لە ماوەی (7) حەوت رۆژدا، راپۆرتی خۆی پێشکەش بکات.

سێیەم: لیژنەی تایبەتمەند، دەتوانێت بۆ ئامادەکردنی راپۆرت، لەسەر پرۆژە، یان پێشنیازی یاسا و بریارەکان، هەماهەنگی لەگەڵ لایەنی پەیوەندیدار بکات.

چوارەم: ئەگەر لە ماوەی دیاریکراودا، لیژنەی تایبەتمەند، راپۆرتی ئامادەنەکرد جێگری یەکەمی سەرۆکی پەرلەمان، سەرۆکی لیژنە ئاگاداردەکاتەوە و، دەبێت لیژنە لە ماوەی (4) چوار رۆژدا، لە رۆژی گەیشتنی ئاگادارکردنەوەکە، راپۆرتی هۆداری خۆی پێشکەش بکات و بریاری دەستەی سەرۆکایەتی لەم بارەیە، یەکلاکەرەوە دەبێت.

مـــاددەی (85):

یەکەم: راپۆرتی لیژنەی تایبەتمەند، دەدرێتە لیژنەی یاسایی بۆ پێداچوونەوەی راپۆرتەکە، لە ماوەی (10) دە رۆژ لە رێکەوتی گەیشتنی، تەنیا لە رووی دارشتنەوەی یاسایی و دڵنیابوون لە دژنەبوونی دەقەکان، لە گەڵ دەستور و یاسا کارپێکراوەکان.

دووەم: ئەگەر پرۆژە، یان پێشنیازی یاسا و بڕیارەکە، بە (خەسلەتی پەلە) ئاراستە کرابێت دەبێ لیژنەی یاسایی، لە ماوەی (5) پێنج رۆژدا، پێداچوونەوەی خۆی بکات.

سێیەم: راپۆرتی لیژنەی تایبەتمەند، خوێندنەوەی دووەمی بۆ ناکرێت، تا لەڕووی دەستووریی و یاسا کارپێکراوەکان، لەلایەن لیژنەی یاساییەوە راستاندنی بۆ نەکرێت.

ماددەی(86):

دەبێ جێگری دووەمی سەرۆکی پەرلەمان، (48) چل و هەشت کاتژمێر پێش خوێندنەوەی دووەم، راپۆرتی راستێندراوی لیژنەی تایبەت بۆ ئەندامان دەستەبەر بکات.

ماددەی (87):

یەکەم: خوێندنەوەی دووەم، بە خوێندنەوەی دەقی پرۆژە، یان پێشنیازەکە، دەستپێدەکات، دواتر راپۆرتی لیژنەی تایبەتمەند، دەخرێتەڕوو.

دووەم: ئەگەر راپۆرتی لیژنەی تایبەتمەند، دارِشتنێکی نوێی پێشنیاز کردبێت بۆ پرۆژە یان پێشنیازەکە، بەدەنگدان بریار لە سەر وەرگرتنی ئەو دارشتنە بە بنەما بۆ گفتوگۆکردن دەدرێت.

ماددەی(88):

یەکەم: ئەو ئەندامەی ناوی تۆمارکراوە، دەتوانێت، لەسەر هەر ماددەیەك تەنیا یەکجار بدوێت و نابێت لە (2) دوو خولەك، تێپەر بکات.

دووەم: ئەگەر لە کاتی گفتوگۆکردنی پرۆژە یان پێشنیازەکە، وەزیری پەیوەندیدار ئامادەبوو، دەتوانێت لە بارەی هەر ماددەیەکەوە (2) دوو خولەك بدوێت.

مـــاددەی (89):

یەکەم: لەو دانیشتنەی بۆ خوێندنەوەی دووەم تەرخانکراوە، دەنگدان لەسەر پرۆژە، یان پێشنیازەکە ناکرێت.

دووەم: لیژنەی تایبەتمەند، بە هەماهەنگیی، لەگەڵ لیژنەی یاسایی، سەرجەم پێشنیاز و رایەکان بەهەند وەردەگرن و سەرلەنوێ دارِشتنەوە، بۆ ئەو ماددانە دەکەن، کە پێویستە دابرێژرێنەوە، ئەگەر پێویستی کرد روونکردنەوەش دەدەن.

ماددەی (90):

یەکەم: دانیشتنی دەنگدان، لە سەر پرۆژە، یان پێشنیازەکە، نابێت لە هەفتەیەك زیاتر، لە دوای دانیشتنی خوێندنەوەی دووەم، تێپەر بکات.

دووەم: ئەندام، لەو ماوەیەدا، دەتوانێت داوای بینینی دارِشتنەوەی کۆتایی، لە جێگری دووەمی سەرۆکی پەرلەمان و لیژنەی یاسایی و لیژنەی تایبەتمەند بکات.

سێیەم: لە دانیشتنی دەنگدان، رێ بە گفتوگۆ یان پێشکەشکردنی پێشنیازی تازە نادرێت.

ماددەی (91):

یەکەم: دەنگدان، لە سەر ناوی یاسا یان بریارەکە دەسپێدەکات، دواتر یەکە بە یەکەی ماددەکان و کۆتایی بە دەنگدان لە سەر هۆیەکانی دەرچواندن، دواجار گشت یاسا یان بریارەکە دەنگی لەسەر دەدرێت.

دووەم: لەکاتی بوونی زیاتر، لە یەك پێشنیاز، هەموو پێشنیازەکان، دەخرێنە دەنگدان، کامیان زۆرینەی دەنگی هێنا بە پەسەندکراو دادەنرێت.

سێیەم: لە خستنە دەنگدانی رایەکان پێویستە ئەو ڕایەی دەخرێتە دەنگدان بەلایەنی کەم (3) سێ ئەندام پشتگیریی ڕایەکە بکات، جگە لەو (2) دوو ئەندامەی بۆ ئاخاوتن دەکەونە ریزبەندی کۆتایی.

ماددەی (92):

پەرلەمان، بە (خەسلەتی پەلە) دەروانێتە پرۆژە و بڕیاری تایبەت، بە بودجە و ئیعتماداتی زێدەگی و ژمێرەی کۆتایی، هەروەها دەتوانێت بڕیار لەسەر هەر بابەتێکی تری بەپەلە بدات.

ماددەی (93):

یەکەم: یاسا و بڕیارەکان، بە زۆرینەی ژمارەی ئامادەبووان، پەسەند دەکرێن، جگە لەو حاڵەتانەی پێویستییان بە زۆرینەی تایبەت هەیە.

دووەم: سەرۆك بە پێی ئەنجامی دەنگدان، بڕیاری پەرلەمان بە رەزامەندی، یان رەتکردنەوە لە سەر یاسا و بڕیارەکان رادەگەیەنێت.

ماددەی (94):

دەبێت یاسا و بڕیارەکان، لە ماوەی (15) پازدە رۆژدا، لە رێکەوتی پەسەندکردنیانەوە، بنێردرێن بۆ سەرۆکایەتی هەرێم، بەمەبەستی دەرچواندنیان.

ماددەی (95):

یەکەم: ئەگەر سەرۆکایەتی هەرێم، لە ماوەی ئەو (15) پازدە رۆژەدا، بە پێی یاسای سەرۆکایەتی هەرێم ژمارە (1)ی ساڵی 2005ی هەموارکراو، یاسا یان بڕیارەکەی بەشێوەیەکی گشتی (کلی) یان بەشێك (جزئی)

رەتکردەوە، لەو کاتە، دەبێ لیژنەی تایبەتمەند لە ماوەی (15) پازدە رۆژدا، راپۆرتی خۆی بنوسێت، پاشان لە یەکەمین دانیشتنی دوای تەواوکردنی، راپۆرتەکە، دێتە ناو پەرلەمان و بریاری پەرلەمان لەوبارەوە، یەکلاکەرەوە دەبێت، یان بە رای سەرۆکی هەرێم وەردەگرێت و راپۆرتی لیژنەی تایبەتمەند تاوتویێ دەکریت یان بەدەنگی زۆرینەی ئەندامان پێداگیری لەسەر رای خۆی دەکات و ئەم جارەش رای پەرلەمان رەتناکرێتەوە.

دووەم: سەرۆکی دیوانی سەرۆکایەتی هەرێم دەتوانێت ئامادەی دانیشتنەکە ببێت.

ماددەی (96):

ئەگەر، گومان لە سەر دەنگدان هەبوو، لایەنی کەم (5) پێنج ئەندام، داوای دووبارەکردنەوەی دەنگدانیان کرد دەبێت دەنگدان دووبارەبکرێتەوە.

مـــاددەی (97):

لەکاتی گفتوگۆکردندا، لەسەر هەر پرۆژە و پێشنیازی یاسا و بریارێك ئەگەر رای جیاواز سەبارەت بە پەسەندکردن دروست بوو، ئەولەویەت لە دەنگدان بە پێی ئەو ریزبەندیەی دەبێت:

یەکەم: پێشنیازی رەتکردنەوەی پرۆژە یان پێشنیازەکە.

دووەم: پێشنیازی گەڕاندنەوەی پرۆژەکە، بۆ حکومەت.

سێیەم: گەڕاندنەوەی پرۆژە یان پێشنیازەکە بۆ لیژنەی تایبەتمەند، کە راپۆرتی ئامادە کردوە.

چوارەم: پێشنیازی دواخستنی گفتوگۆ بۆ دانیشتنێکی تر.

بەشی نۆیەم

بـــودجـە

ماددەی (98):

یەکەم: لەسەر ئەنجومەنی وەزیران پێویستە، لە سەرەتای مانگی تشرینی یەکەمی هەموو ساڵێك و بەر لەساڵی دارایی، بە مەبەستی گفتوگۆ، پڕۆژە بودجە بۆ پەرلەمان بنێرێت.

دووەم: لەسەر ئەنجوومەنی وەزیران پێویستە، لە کۆتایی مانگی نیسانی هەموو ساڵێکدا، ژمێرەی کۆتایی ساڵی پێشوو، بۆ پەرلەمان بنێرت.

سێیەم: ئەگەر پڕۆژە بودجە و ژمێرەی کۆتایی، لەو ڕێکەوتەی لە بڕگەی (یەکە م و دووەم)ی ئەم ماددەیەدا، دیاریکراوە نەگەیشتە پەرلەمان، پەرلەمان داوای ڕوونکردنەوە، لە وەزیری دارایی دەکات، ئەگەر هۆکاری گونجاو هەبوو ماوەیەکی پێدەدات کە لە (15) پازدە ڕۆژ تێپەڕ نەکات.

مـــاددەی (99):

دەستەی سەرۆکایەتی، لە نزیکترین دانیشتنی پەرلەماندا، پاش گەیشتنی پرۆژەکە، لەلایەن حکومەتەوە، پرۆژەکە ئاراستەی لیژنەی دارایی و کاروباری ئابووری و ئەندامانی پەرلەمانی دەکات.

ماددەی (100)

هەر لیژنەیەك لەڕێی دەستەی سەرۆکایەتیەوە تێبینییەکانی خۆی، دەربارەی ئەو بەشەی پەیوەستە بە تایبەتمەندی خۆیەوە لە نێو پڕۆژە بودجەی گشتی و ژمێرەی کۆتایی و لەماوەی (10) دە ڕۆژدا، دەداتە لیژنەی دارایی و کاروباری ئابووری.

ماددەی (101)

یەکەم: لەسەر لیژنەی دارایی و کاروباری ئابووری، ڕاپۆرتی بودجە و ژمێرەی کۆتایی خۆی، دەربارەی پڕۆژەکە لە ماوەی لە (21) بیست ویەك رۆژ، دوای گەیشتنی ڕاپۆرتی لیژنەکان، پێشکەش بە دەستەی سەرۆکایەتی بکات .

دووەم: پێویستە دەستەی سەرۆکایەتی، لە یەکەمین دانیشتن لەدوای گەیشتنی، راپۆرتەکە بخاتە بەرنامەی کارەوە.

سێیەم: ئەگەر ئەو ماوەیە بەسەرچوو، لیژنەکە نەیتوانی ڕاپۆرت پێشکەش بکات، دەستەی سەرۆکایەتی، دەتوانێت ماوەیەکی تری پێبدات لە (10) دە ڕۆژ تێپەرنەکات، ئەگەر لەو ماوەیشدا، ڕاپۆرتی پێشکەش نەکرد، بە پشت بەستن بە راپۆرتی لیژنە پەرلەمانییەکان، دوای ڕێکخستنیان، لەلایەن لیژنەی یاساییەوە گفتوگۆی لەبارەوە دەکرێت.

مـــاددەی (102):

یەکەم: ڕاپۆرتی لیژنەی دارایی و کاروباری ئابووری بەسەر ئەندامانددا دابەش دەکرێت و ناکرێت لەلایەن پەرلەمانەوە دەست بە گفتوگۆ بکرێت بەر لە تێپەڕبوونی (48) چل وهەشت کاتژمێر بەسەر دابەشکردنیدا.

دووەم: ڕاپۆرتی لیژنەی دارایی و کاروباری ئابووری، کۆکەرەوەی سەرجەم راپۆرتی لیژنە پەیوەندیدارەکان و رای کۆتایی لیژنەی دارایی و ئابووری دەبێت.

ماددەی (103):

یەکەم: پەرلەمان، دەتوانێت تەرخانکراوی پرۆژەی بودجە هەڵبوەشێنێتەوە، یان کەمی بکاتەوە، یان لە ماددەیەك بۆ ماددەیەکی تر، یان لەبەشێك بۆ بەشێکی تر، یان لە دەروازیەك بۆ دەروازەیەکی تر بیگوازێتەوە.

دووەم: پێشنیازی زیادکردنی تەرخانکراوی پرۆژە بودجە، یان هێنانەکایەی تێچووی نوێ، یان کەمکردنەوەی داهاتەکان، پەسند ناکرێت، تەنیا لەو بارەوە نەبێت کە، پەرلەمان بتوانێت، بروا بە حکومەت بهێنێت.

ماددەی (104):

یەکەم: وەزیری پەیوەندیدار، راپۆرتی حکومەت، سەبارەت بە پرۆژە یاسای بودجە دەخاتەڕوو، پاشان لیژنەی دارایی و کاروباری ئابووری، راپۆرتی هاوبەشی لیژنەکانی پەرلەمان، پێشکەش دەکات.

دووەم: ڕاپۆرتەكان، بە شێوەیەكی گشتی، گفتوگۆییان لەبارەوە، دەكرێت پێش چوونەسەر گفتوگۆكردنی دەروازەكانی پڕۆژە بودجە و بڕیاردانی بەندەكانی، هەر ئەندامێك دەتوانێت بۆ ماوەیەك لە (10) دە خولەك تێپەڕ نەكات، بە شێوەیەكی گشتی گفتوگۆ لەسەر ڕاپۆرتەكان بكات.

ماددەی (105):

یەكەم: لیژنە، (بەشەكانی) پڕۆژە بوودجە دەخاتەڕوو، بۆ گفتوگۆكردن و بڕیاردان لەسەریان، ماددە بە ماددە.

دووەم: هەرئەندامێك دەتوانێت لەسەر هەر ماددەیەك بۆ ماوەیەك لە (3) خولەك تێپەڕنەكات، گفتوگۆبكات.

ماددەی (106):

دەنگدان، بەپێی ماددەی (91)ی ئەم پەیڕەوە دەبێت.

ماددەی (107)

پەرلەمان، بودجەیەكی تایبەتی دەبێت، كە سەرۆكایەتی دیوان، بەهەماهەنگیی لەگەڵ لیژنەی دەسپاكیی و كاروباری پەرلەمان وسكالاَ، ئامادەی دەكات و پاش پەسەندكردنی لە لایەن دەستەی سەرۆكایەتیەوە دەخرێتە نێو بودجەی گشتی.

ماددەی (108):

بەڕێوەبەرایەتی ژمێریاریی پەرلەمان، لەكۆتایی هەر ساڵێكی داراییدا هەڵدەستێت بەدانانی ژمێرەی كۆتایی و بەرێكارە كارگێڕییەكان دەخرێتە بەردەم دەستەی سەرۆكایەتی بۆ ڕازیبوون لەسەری و ڕەوانەكردنی بۆ لیژنەی دارایی و كاروباری ئابوری، بە مەبەستی پێداچوونەوە و بەرزكردنەوەی ڕاپۆرتێك لەبارەیەوە، بۆ پەرلەمان.

ماددەی (109)

ئەگەر لەبەر هەر هۆیەك، كە لە دەرەوەی ئیرادەی حكومەت بێت، ئامادەكردن یان پێشكەشكردنی پڕۆژە بودجە، بكەوێتە دوای دەستپێكی ساڵی دارایی، ئەوا بۆ هەر مانگێك كە بودجە دواكەوتووە، ڕێژەی (12/1) ئەو پشتیوانییەی بۆ ساڵی دارایی رابردوو بڕیاری لەسەر درابوو خەرج دەكرێت.

بەشی دەیەم

فراکسیۆن و ئۆپۆزسیۆنی پەرلەمانی

یەکەم/ فراکسیۆن

ماددەی (110):

یەکەم: هەر پارت و قەوارەیەکی سیاسی، بەشداریی، لە هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستان بکات، خاوەنی لیست و بەرنامەی هەڵبژاردن بێت و کورسی بەدەست هێنا دەبێتە فراکسیۆن.

دووەم: پەرلەمانتار ئازادە لەکاری پەرلەمانیی، بەڵام هەرکاتێك ئەندامی فراکسیۆنێك لە فراکسیۆنەکەی خۆی جیا بۆوە، یاخود چووە پاڵ فراکسیۆنێکی تر، ئەوا ئەندامێیەتی خۆی لە دەستدەدات لە پەرلەمان و کەسێکی تر، لەو فراکسیۆنە بەپێی ڕیزبەندی شوێنی پردەکاتەوە بەرەزامەندی پەرلەمان.

سێیەم: دەستەی سەرۆکایەتی، بەپێی پێوەری کورسی پەرلەمانی، بۆ ڕاپەراندنی کاروچالاکیی، بودجەیەك بۆ فراکسیۆن دیاریی دەکات، ئەم بودجەیە دەکەوێتە ژێر ڕێکارە داراییەکانەوە.

دووەم/ ئۆپۆزسیۆنی پەرلەمانی

ماددەی (111):

ئەو فراکسیۆنە پەرلەمانییانە دەگرێتەوە، کە بەشداری پێکهێنانی کابینەی حکومەتیان نەکردووە، یان لێی دەکشێنەوە و ئازادیی کاری پەرلەمانی و ئۆپۆزسیۆنییان، بۆ دەستبەر دەکرێت.

بەشی یازدەیەم

دیوانی پەرلەمان و نووسینگەکانی پەرلەمان

یەکەم/ دیوانی پەرلەمان

ماددەی (112):

پەرلەمان بۆ ڕاپەراندنی کاروبارەکانی دیوانێکی دەبێت، لە لایەن سەرۆکێکەوە بەپلەی تایبەت، بەڕێوەدەبرێت.

ماددەی (113):

یەکەم: سەرۆکی دیوان، بە فەرمانێك، لە لایەن سەرۆکەوە، دادەمەزرێت و لە بەردەمیدا، بەرپرسیار دەبێت.

دووەم: سەرۆکی دیوان ئەرکەکانی بەپێی یاسا کارپێکراوەکان و ئەو دەسەلاتانەی لەلایەن سەرۆکەوە پێی دەدرێت پیادە دەکات.

سێیەم: پێکهاتە و دابەشکردنی کارگێڕیی دیوانی پەرلەمان، لە لایەن دەستەی سەرۆکایەتیەوە، بە پەیڕەوێکی تایبەت ڕێك دەخرێت.

ماددەی (114):

دیوانی پەرلەمان، لەم بەڕێوەبەرایەتیە گشتییانەی پێك دێت:

یەکەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی کاروباری پەرلەمان و لیژنەکان.

دووەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی کارگێڕی و دارایی.

سێیەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی ڕاگەیاندن و پەیوەندییە گشتییەکان.

ماددەی (115):

هەریەك لە سەنتەری توێژینەوەی پەرلەمان و بەڕێوەبەرایەتی پرۆتۆکۆل و هاریکاریی نێودەولەتی، دەستەی سەرۆکایەتیەوە پەیوەست دەبن بە.

دووەم/ نووسینگەکانی پەرلەمان

ماددەی (116):

دەستەی سەرۆکایەتی، دەتوانێت لە ناوەندی پارێزگاکان و هەرشوێنێکی دی پێویست بکات، نوسینگە بکاتەوە.

ماددەی (117)

یەکەم: نوسینگە هەڵدەستی بەوەرگرتن و گەیاندنی داواکاری و سکالأی هاولأتیان بەئەندامانی پەرلەمان لەو نوسینگەیە، تا ڕەوانەی لیژنە پەیوەندیدارەکان بکرێت بە مەبەستی بە دواداچوون و وەلأمدانەوە و گەیاندنەوەی وەلأمەکان بەخاوەنەکانیان.

دووەم: پێویستە سکالأکان لە ژێر دادبینیدا نەبێت و قوناغەکانی بەدواداچوونی لە لایەنی تایبەتمەند، بڕیبێت.

سێیەم: هەر نوسینگەیەك، بۆ بەڕێوەبردنی کارەکانی چەند کارمەندێکی دەبێت، یەکێك لە کارمەندەکان دەبێتە بەڕێوەبەری کارگێڕیی نوسینگە، ژمارە و چۆنێتی کارکردنیان لە لایەن سەرۆکی دیوانی پەرلەمانەوە دیاری دەکرێت.

چوارەم: پەرلەمان، پێویستیی و خەرجییەکانی نوسینگەکان، دابین دەکات.

بەشی دوازدەیەم

حوکمە کۆتاییەکان

ماددەی (118):

یەکەم: پەرلەمان پاسەوانی تایبەتی دەبێت و دەکەونە بەر فەرمانی سەرۆك.

دووەم: سەرۆك، قەبارەی ئەو هێزە و ژمارەی تاکەکانی دیاری دەکات، کە بە تەواوی دەزانێت بۆ پاراستنی ڕێکاریی و پاسەوانی، لە پەرلەمان.

سێیەم: هێنانە ژوورەوەی چەکی ئاگرین، یان بریندارکار، بۆ ناو باڵەخانەی پەرلەمان قەدەغەیە.

چوارەم: جگە لە پاسەوانی پەرلەمان، بۆ هیچ چەکدارێك، یان هێزێکی چەکدار نییە، بچێتە نێو باڵەخانەی پەرلەمان و بۆیان نییە لە نزیك دەرگاکانی بمێننەوە تەنیا بە ڕەزامەندی سەرۆك نەبێت.

ماددەی (119):

پەرلەمان، دەتوانێت لەنێو ئەندامەکانیدا، شاند ڕەوانەی دەرەوەی هەرێم بکات و داوەتی شاندیش بکات بۆ سەردانیکردنی.

ماددەی (120):

بەپشت بەستن، بە ڕاپۆرتی پزیشکی تایبەتمەند، دەستەی سەرۆکایەتی دەتوانێت، یارمەتی ئەو ئەندامە بدات، کە تووشی نەخۆشیەك دێت و پێویستی بە چارەسەر دەبێت، لەناوەوە، یان لەدەرەوەی هەرێم.

ماددەی (121):

راوێژکارانی پەرلەمان، لە لایەن دەستەی سەرۆکایەتیەوە دیاری دەکرێن بەپێی (الوصف الوظيفي)، ماف و ئەرك و موچە و ئیمتیازاتەکانیان بەپێی یاسا بەرکارەکان، دیاری دەکرێت.

ماددەی (122):

دەستەی سەرۆکایەتی، نووسراو بۆ پەرلەمانتارە خانەنشینکراوەکان دەکات. بۆ کارئاسانی، لە ڕاپەڕاندنی کاروبارەکانیان، لە دام و دەزگا فەرمییەکان.

ماددەی (123):

دەستەی سەرۆکایەتی، دەرماڵەی تایبەت بۆ پەرلەمان دیاری دەکات.

ماددەی (124):

دەکرێت پەرلەمان، گرووپی هەماهەنگی، لەگەڵ پەرلەمانتارانی عێراق و دەرەوەدا پێکبهێنێت.

ماددەی (125):

دەکرێت حوکمەکانی ئەم پەیرەوە، هەموو، یان بەشێکی، یان هەر ماددەیەکی، لەسەر پێشنیازی (4/1) چوار یەکی ئەندامان، بەڕەزامەندیی زۆرینەی ئامادەبووان و دەنگی ئەندامان، هەموار بکرێتەوە بەهەمان ڕێکاری یاسادانان.

ماددەی (126):

ئەم پەیرەوە، لە ڕێکەوتی دەرچوواندنی کاری پێدەکرێت و لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقائعی کوردستان)دا بڵاودەکرێتەوە و کار بە هیچ پەیرەوێکی تر ناکرێت.

بێگەرد دلشاد شکراللە
سکرتێری پەرلەمانی کوردستان – عیراق

جعفر إبراهیم ئێمینکی
جێگری سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان ـ عیراق

یوسف محمد صادق
سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان ـ عیراق